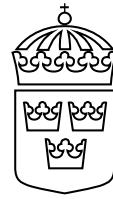

Regeringens skrivelse

2017/18:114

Strategisk exportkontroll 2017 – krigsmateriel   Skr. och produkter med dubbla användningsområden   2017/18:114

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Linköping den 15 mars 2018

Stefan Löfven

Morgan Johansson
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den svenska exportkontrollpolitiken i fråga om krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden under år 2017. Skrivelsen innehåller också en redovisning av den export som har förekommit under året. Dessutom beskrivs samarbetet inom EU och i andra internationella forum i frågor som rör strategisk exportkontroll av såväl krigsmateriel som produkter med dubbla användningsområden.

Innehållsförteckning

1	Regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll	3
2	Krigsmateriel	6
2.1	Bakgrund och regelverk	6
2.2	Försvarsexportens roll ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv	9
2.3	Samarbetet inom EU om exportkontroll av krigsmateriel.....	12
2.4	Övrigt internationellt samarbete om exportkontroll av krigsmateriel	16
3	Produkter med dubbla användningsområden	20
3.1	Bakgrund och regelverk	20
3.2	Samarbete inom de internationella exportkontrollregimerna	23
3.3	Samarbetet inom EU om produkter med dubbla användningsområden.....	26
3.3.1	FN:s säkerhetsråds resolution 1540 och Proliferation Security Initiative (PSI).....	29
4	Ansvariga myndigheter	29
4.1	Inspektionen för strategiska produkter	29
4.2	Strålsäkerhetsmyndigheten	33
5	Statistik och begrepp	35
Bilaga 1	Export av krigsmateriel	38
Bilaga 2	Export av produkter med dubbla användningsområden.....	58
Bilaga 3	Regelverk i urval	93
Bilaga 4	Förklaringar	100
Bilaga 5	Förkortningar.....	102
Bilaga 6	Vägledning till andra källor	104
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2018	105

1 Regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll

I denna skrivelse redovisar regeringen sin politik när det gäller den strategiska exportkontrollen under år 2017 – dvs. exportkontrollen av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

Kontrollen av export av krigsmateriel är nödvändig för att uppfylla både våra nationella målsättningar och våra internationella åtaganden, och att säkerställa att de produkter som förs ut ur Sverige gör det enligt fastställt exportkontrollregelverk. Krigsmateriel får enligt 1 §, andra stycket, krigsmaterielagen (1992:1300) endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Tillståndsprövningen sker i enlighet med de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport, EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport samt Förenta nationernas vapenhandelsfördrag (eng. *Arms Trade Treaty, ATT*).

De multilaterala avtalen och instrumenten om nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen är viktiga uttryck för det internationella samfundets strävan att förhindra spridning av sådana vapen. Genom att kontrollera handeln med produkter med dubbla användningsområden (PDA), vilken främst handlar om teknik som kan användas för framställning av massförstörelsevapen, kan spridningen motverkas. Det är ett arbete vars målsättningar Sverige fullt ut delar. Av detta skäl krävs en strikt och effektiv nationell exportkontroll. Exportkontrollen är ett centralt instrument som möjliggör för enskilda stater att uppfylla sina internationella åtaganden på icke-spridningsområdet.

Detta är trettiofjärde gången som regeringen i en skrivelse till riksdagen redogör för sin politik på exportkontrollområdet. Den första skrivelsen om strategisk exportkontroll överlämnades år 1985. Sverige var då bland de första i Europa med att redovisa det gångna årets aktiviteter på området.

Skrivelsen har sedan dess utvecklats från en kortfattad sammanställning av svensk krigsmaterielexport till en omfattande redogörelse för svensk exportkontrollpolitik i sin helhet. Fler statistiska uppgifter kan i dag lämnas tack vare bättre informationsbehandlingssystem och en öppnare politik. Parallellt med den svenska redovisningen har medlemsstaterna i EU sedan år 2000 gradvis utvecklat en gemensam och detaljerad redovisning. Regeringen eftersträvar kontinuerligt ökad öppenhet på exportkontrollområdet.

Förutom att bidra till parlamentarisk insyn i Sveriges exportkontrollpolitik syftar skrivelsen till att utgöra underlag till en bredare diskussion om frågor relaterade till exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

Skrivelsen består av tre delar och ett statistikavsnitt. Den första delen består av en redogörelse för svensk exportkontroll av krigsmateriel. Den andra behandlar svensk exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden. I den tredje delen redogör regeringen för ansvariga

Skr. 2017/18:114 myndigheter på området. Därefter följer bilagor där statistik över bl.a. svensk krigsmaterielexport och export av produkter med dubbla användningsområden redovisas. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) bidrar, på begäran av regeringen, med underlag till skrivelsen. Statistiken i skrivelsen kompletterar den information som lämnas i myndigheternas egna publikationer.

Viktigare händelser under året

Det svenska exportkontrollregelverket uppdateras kontinuerligt, bl.a. inom ramen för samarbetet inom EU. Möjligheterna att framgångsrikt hantera de många problem och utmaningar som präglar icke-spridningsarbetet förbättras därigenom.

I oktober 2017 överlämnade regeringen en proposition (prop. 2017/18:23) till riksdagen med förslag om en rad skärpningar i exportkontrollen av krigsmateriel. Propositionen genomför i stort de förslag som den parlamentariska Krigsmaterielexportöversynskommittén (KEX) lade fram i sitt slutbetänkande (SOU 2015:72). Det nya regelverket föreslås träda i kraft 15 april 2018.

I oktober beslutade regeringen också att uppdra åt ISP att utreda och lämna förslag till ett system för efterkontroller i utlandet av krigsmateriel, med syftet att få ytterligare verktyg för att säkerställa att krigsmateriel som förs ut ur Sverige går till avsedda mottagare och således förhindra avledning.

För att ytterligare tydliggöra de nationella och internationella exportkontrollregelverken, fick i oktober dessutom en utredare i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att sammanföra de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport med bestämmelserna i EU:s gemensamma ståndpunkt och FN:s vapenhandelsfördrag.

Verksamheten under FN:s vapenhandelsfördrag konsoliderades ytterligare under 2017. Sverige fortsatte under större delen av 2017 att ansvara för samordningen av vapenhandelsfördragets rapporterings- och transparensarbete, som ordförande för en av arbetsgrupperna. Sverige har också fortsatt att delta aktivt i arbetet för att stödja statsparternas genomförande av fördraget och för att främja en ytterligare anslutning till fördraget, bl.a. genom frivilliga bidrag till de fonder som används för stöd till genomförandet i olika länder. Vid slutet av 2017 hade fördraget 93 statsparter.

Verksamheten inom rådsarbetsgruppen för PDA-frågor, WPDU (eng. *Working Party on Dual-use Goods*), dominerades av fortsatta förhandlingar om kommissionens förslag till omarbetning av rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden (den s.k. PDA-förordningen).

Riksrevisionen redovisade sin granskning av exportkontrollen av krigsmateriel i rapporten RiR 2017:2. Regeringen redogjorde i skr. 2016/17:160 för sina bedömningar och åtgärder med anledning av iakttagelserna och rekommendationerna i RiR-rapporten, som avsåg

skriftliga rutiner för handläggning, dokumentation av ärenden, tillgång till information och riskanalys avseende korrupktion. Regeringen har inlett en diskussion med ISP inom ramen för den löpande myndighetsdialogen. I ISP:s regleringsbrev för 2018 har myndigheten även fått i uppdrag att åiterrapportera till regeringen vilka åtgärder som vidtagits med anledning av Riksrevisionens granskning.

Sammanfattning av det statistiska underlaget

I två bilagor till denna skrivelse redovisas en samlad statistik över tillståndsgivningen samt svensk export av krigsmateriel respektive produkter med dubbla användningsområden (PDA).

Redovisningen av krigsmaterielexporten 2017 görs i bilaga 1. Som jämförelse visas även statistik från två år dessförinnan. En mer rättvisande bild ges om exporten visas över tid, eftersom enstaka försäljningar respektive leveranser av större system kan orsaka kraftiga svängningar i den årliga statistiken. Uppgifterna i skrivelsen baseras på tillståndsmyndighetens egna beslut, samt på lagstadgad årlig rapportering från de krigsmaterielexporterande företagen och myndigheterna för år 2017. Materialet har sammanställts av ISP.

Under år 2017 tog 62 länder samt FN emot leveranser av svensk krigsmateriel. I tio fall mottogs enbart jakt- och sportskyttmateriel (Andorra, Chile, Grönland, Mauritius, Namibia, Portugal, Rumänien, Ungern, Uruguay och Zambia). Värdet av de faktiska exportleveranserna av krigsmateriel uppgick under år 2017 till drygt 11 miljarder kronor. Exporten ökade därmed med drygt 2 procent jämfört med föregående år.

Det i särklass största mottagarlandet för svensk krigsmateriel år 2017 var, liksom föregående år, Brasilien (knäppt 3,5 miljarder kronor). Värdet utgjordes i huvudsak av fortsatta leveranser inom ramen för JAS Gripen-projektet. Vid sidan av Brasilien var Indien (1,4 miljarder kronor), USA (813 miljoner kronor), Norge (621 miljoner kronor) och Tyskland (615 miljoner kronor) de mest betydande mottagarländerna. Till Indien och USA bestod exporten till stor del av pansarvärnsvapen och tillhörande ammunition. Till USA levererades också bland annat marina artillerisystem. Till Norge fortsatte leveranser av stridsfordon och till Tyskland levererades främst komponenter till robotsystem. Drygt 80 procent av exporten gick fortsatt till för Sverige etablerade mottagarländer. Nederländerna, Kanada, Frankrike, Storbritannien och Sydafrika var andra betydande mottagare av svensk krigsmateriel under 2017.

Värdet av de beviljade utförelsetillstånden under år 2017 uppgick till drygt 8,1 miljarder kronor, vilket är en minskning med 87 procent jämfört med år 2016 då värdet av de meddelade tillstånden uppgick till 61,9 miljarder kronor. Den ojämförligt största delen av tillståndsvärdet 2016 avsåg försäljningen av JAS Gripen till Brasilien, en försäljning som kommer att ge utslag i exportstatistiken under många år framöver. Att värdet nu minskat med 87 procent jämfört med 2016 understryker enskilda större affärers påverkan på statistiken.

Att Sverige anges som det största mottagarlandet vad gäller beviljade tillstånd 2017 förklaras av en försäljning av delsystem från Sverige till Frankrike. I Frankrike ska delsystemen integreras på helikoptrar för

slutlig leverans till den svenska försvarsmakten. Vid sidan av Sverige har det största tillståndsvärdet avsett Pakistan, USA, Tyskland och Danmark.

I statistikredovisningen finns också en beskrivning av den svenska exporten av produkter med dubbla användningsområden (PDA). Till skillnad mot krigsmaterielexporten lämnas inga leveransdeklarationer av berörda företag. Det innebär att uppgifter saknas om den faktiska exporten.

Antal ärenden rörande PDA var i stort sett detsamma som under 2017. Ärenden som rör finansiella transaktioner kopplade till sanktioner upphörde den 16 januari 2016, med anledning av antagandet av en ny Iran-förordning (se tabell 17 i bilaga 2).

2 Krigsmateriel

2.1 Bakgrund och regelverk

Krav på tillstånd för export av krigsmateriel är nödvändigt för att säkerställa att produkter som förs ut ur Sverige, och tekniskt bistånd som lämnas, gör det enligt fastställt exportkontrollregelverk. Det svenska exportkontrollregelverket består av lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel samt de principer och riktlinjer för krigsmaterielexport som har beslutats av regeringen och godkänts av riksdagen. Enligt 1 § andra stycket krigsmateriellagen får krigsmateriel endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Vid tillståndsprövningen ska även Sveriges internationella åtaganden iakttas, inbegripet rådets gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel, samt de kriterier som ställs upp i FN:s vapenhandelsfördrag.

Den svenska tillståndsprövningen bygger på en helhetsbedömning med utgångspunkt från regeringens riktlinjer och etablerad praxis. De internationella regelverken har mer karaktären av enskilda kriterier som ska iakttas, bedömas eller beaktas. ISP har som fristående myndighet till uppgift att självständigt pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket i dess helhet.

Kontrollen enligt lagen om krigsmateriel omfattar tillverkning, tillhandahållande och utförelse av krigsmateriel liksom vissa avtal om tillverkningsrätt m.m. avseende sådan materiel. Enligt samma lag krävs även tillstånd för att bedriva militärt inriktad utbildning. Lagen gäller dels materiel som är utformad för militärt bruk och som enligt regeringens föreskrifter utgör krigsmateriel, dels tekniskt stöd avseende krigsmateriel som enligt regeringens föreskrifter utgör tekniskt bistånd. Förteckningen över vad som utgör krigsmateriel och tekniskt bistånd finns i bilagan till krigsmaterieförordningen. Den svenska krigsmaterieförteckningen överensstämmer med EU:s gemensamma militära förteckning, så när som på tre nationella tillägg: kärnladdningar

och speciella delar till sådana, befästningsanläggningar m.m. samt vissa kemiska stridsmedel. Skr. 2017/18:114

Genom förordningen (2017:516) om ändring av krigsmaterieförordningen uppdaterades förteckningen för att återspegla de ändringar som beslutades i och med Europeiska kommissionens direktiv (EU) 2017/433, vilket trädde i kraft den 15 mars 2017.

Det är också främst genom krigsmaterieförordningen som Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen har genomförts i svensk rätt.

Proposition om skärpt exportkontroll av krigsmateriel

I oktober 2017 överlämnade regeringen en proposition (prop. 2017/18:23) till riksdagen med förslag om en rad skärpningar i exportkontrollen av krigsmateriel. Propositionen genomför i stort de förslag som den parlamentariska Krigsmaterielexportöversynskommittén (KEX) lade fram i sitt slutbetänkande (SOU 2015:72). I propositionen föreslås bland annat att mottagarlandets demokratiska status ska utgöra ett centralt villkor för tillståndsprövningen. Ju sämre den demokratiska statusen är desto mindre utrymme för att tillstånd ska beviljas. Om det förekommer allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter eller grava brister i mottagarens demokratiska status, utgör det hinder för beviljande av tillstånd. I tillståndsprövningen ska det också beaktas om exporten motverkar en hållbar utveckling i mottagarlandet. Dessutom klargörs principerna för följdleveranser och internationella samarbeten. Det föreslås vidare en stärkt tillsyn, sanktionsavgifter för vissa överträdelser av regelverket, samt ökad öppenhet och transparens i frågor som rör krigsmaterielexporten. Det nya regelverket föreslås träda i kraft 15 april 2018.

Exportkontroll och politiken för global utveckling

Ett av regeringens uttalade mål har varit att stärka arbetet med politiken för global utveckling (PGU, prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:122). En nystart av politiken för global utveckling har genomförts i ljuset av att Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs på internationell nivå 2015. Regeringen överlämnade skrivelsen Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030 (skr. 2015/16:182) till riksdagen i maj 2016. Agenda 2030 innehåller 17 globala mål. Genomförandet av den nya agendan kräver att samstämmigheten mellan olika politikområden stärks i syfte att öka den samlade politikens bidrag till en rättvis och hållbar utveckling. Målkonflikter bör tydliggöras och bli föremål för medvetna och övervägda val. Politiken för global utveckling bygger på tanken om att globala utmaningar kräver gemensamma lösningar där alla tar ett ansvar.

Den hållbara utvecklingens tre dimensioner, den sociala, den ekonomiska och den miljömässiga, är centrala utgångspunkter för arbetet med politiken för global utveckling. Ytterligare centrala utgångspunkter är rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv på utveckling.

Regeringskansliet verkar för att PGU-perspektiven ska belysas i underlagen till Exportkontrollrådet, när det kan vara av betydelse för bedömningen av enskilda ärenden.

Regeringens strävan är att effekter av den svenska krigsmaterielexporten som är negativa för ansträngningarna att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling ska undvikas. Aspekter som avser politiken för global utveckling vägs in i de bedömningar som görs när det gäller svensk krigsmaterielexport, exempelvis genom tillämpningen av EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport, vars åttonde kriterium lyfter fram mottagarländerns tekniska och ekonomiska förmåga samt behovet av att beakta om den hållbara utvecklingen riskerar att allvarligt hindras av en tilltänkt export.

Exportkontroll och feministisk utrikespolitik

Genom att bedriva en feministisk utrikespolitik arbetar regeringen systematiskt med att nå resultat som stärker kvinnors och flickors rättigheter, representation och resurser. Regeringen lägger mycket stor vikt vid att förebygga och motverka könsrelaterat och sexuellt våld i konflikt och i samhällen generellt. En viktig del i detta arbete är den strikta kontroll som utövas över export av krigsmateriel från Sverige.

Det finns ofta ett samband mellan ansamlingar av små och lätta vapen och förekomsten av våld i en konflikt eller i ett samhälle. Illegala och oansvariga överföringar av vapen och ammunition är i detta sammanhang ett särskilt problem, liksom bristande kontroll över lagerhållning av sådan materiel.

I linje med ovanstående verkar regeringen aktivt för att dessa frågor ska uppmärksammas och följas upp inom FN:s vapenhandelsfördrag. Det sker bland annat genom att Sverige verkar för att artikel 7.4 i vapenhandelsfördraget operationaliseras och tillämpas praktiskt av statsparterna. Fördraget föreskriver i denna artikel – som fördes in i fördraget med starkt stöd av bland annat Sverige – att statsparterna ska beakta risken för att exporterad materiel används för, eller underlättar, allvarliga könsrelaterade våldshandlingar eller allvarliga våldshandlingar mot kvinnor eller mot barn.

Det bör noteras att beaktandet av artikel 7.4 i vapenhandelsfördraget sker utöver den prövning som sedan tidigare görs avseende mänskliga rättigheter enligt de svenska riktlinjerna, samt enligt kriterium två i EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om krigsmaterielexport. Även de senare regelverken är därför betydelsefulla i detta sammanhang.

I arbetet under 2017 att utforma ett nytt regelverk för krigsmateriel beaktades bl.a. dessa frågor. Regeringskansliet verkar löpande för att säkerställa att Inspektionen för strategiska produkter har tillräcklig kompetens för att kunna inkludera jämställdhetsaspekter och risker för könsrelaterat och sexuellt våld i bedömningar som gäller mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt samt att tillämpa artikel 7.4 i vapenhandelsfördraget.

Regeringen verkar vidare för att öka kunskapen på området. Detta görs bland annat genom stöd till en stärkt datainsamling om förekomsten av små och lätta vapen, samt vilka effekter som dessa har på kvinnor och män, flickor och pojkar.

Regeringen har utarbetat en ny och ambitiös politik för hållbart företagande. I december 2015 överlämnades en skrivelse till riksdagen med regeringens syn på ett flertal frågor inom ramen för hållbart företagande, t.ex. mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och miljöhänsyn (Politik för hållbart företagande, skr. 2015/16:69). En nationell handlingsplan har också tagits fram för företagande och mänskliga rättigheter. Från regeringens sida finns en tydlig förväntan att svenska företag ska agera hållbart och ansvarsfullt samt ha de internationella riktlinjerna för hållbart företagande som utgångspunkt för sitt arbete, både hemma och i utlandet. Ett flertal åtgärder har vidtagits för att driva på och stödja företagen i deras hållbarhetsarbete. Bland annat har det införts ny lagstiftning om hållbarhetsrapportering för stora företag, tydligare kriterier för hållbarhet i lagen om offentlig upphandling, samt starkare lagskydd för visselblåsare.

Antikorruption är en central fråga inom regeringens mer ambitiösa politik för hållbart företagande. Såväl givande av muta (tidigare ”bestickning”) som tagande av muta är sedan länge straffbelagt i svensk lagstiftning. Vid reformen av mutbrottslagstiftningen 2012 infördes dessutom bl.a. en bestämmelse som straffbelägger vårdslös finansiering av mutbrott. Utöver vad som regleras genom bl.a. svensk lagstiftning förväntar sig regeringen att svenska företag ska tillämpa en tydlig antikorrupsionspolicy och bidra till ökad transparens.

Det nya straffstadgandet kan även antas bli betydelsefullt bl.a. för den internationella försvarsmaterielmarknaden.

Sverige arbetar aktivt i olika internationella forum för att konventioner som förbjuder mutor i internationella affärstransaktioner ska tillämpas på ett effektivt sätt. Det gäller bl.a. OECD:s konvention om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförhållanden, FN:s konvention mot korruption och Europarådets civilrättsliga respektive straffrättsliga konventioner på området. Regeringen har tidigare välkomnat det initiativ som togs av europeiska tillverkare av krigsmateriel genom branschorganisationen *Aerospace and Defence Industries Association of Europe* (ASD) och dess amerikanska motsvarighet, för en internationell uppförandekod med nolltolerans mot korruption. Den största svenska branschorganisationen, Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF), som organiserar mer än 95 procent av företagen inom försvarsindustrin i Sverige, ställer krav på att företag för att få vara medlemmar undertecknar och följer en uppförandekod. Uppförandekoden syftar till en hög affäretik. Personer som representerar företagen genomgår även en särskild e-utbildning om antikorrupsion som har tagits fram gemensamt av SOFF och Försvarets materielverk (FMV). Hittills har drygt 4 500 personer genomgått utbildningen.

2.2 Försvarsexportens roll ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv

Grunden för den moderna svenska försvarsindustrin lades under det kalla kriget. Sveriges neutralitetspolitik, såsom den utformades efter andra

världskriget, byggde på ett totalförsvaret med en stark försvarsmakt och en stark nationell försvarsindustri. Ambitionen var att Sverige skulle vara oberoende av utländska leverantörer. Försvarsindustrin blev således en viktig del av den svenska säkerhetspolitiken. Exporten av krigsmateriel, som under denna tid var begränsad, var ett led i att säkra kapaciteten att utveckla och producera materiel anpassad till den svenska försvarsmaktens behov.

Strävan efter oberoende vad gäller tillgången till krigsmateriel för det svenska försvaret har sedan kalla krigets slut gradvis ersatts av ett växande behov av materielsamarbete med likasinnade stater och grannar. Den tekniska och ekonomiska utvecklingen har inneburit att både Sverige och dess samarbetsländer är ömsesidigt beroende av leveranser av komponenter, delsystem och färdiga system som är tillverkade i andra länder. I många fall säkras dessa leveranser genom avtalsförpliktelser.

Regeringen bekräftade i maj 2015 i propositionen Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109) att Sveriges säkerhet byggs solidariskt tillsammans med andra och att hot mot fred och säkerhet bäst avvärjs i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer. Sveriges säkerhets- och försvarssamarbeten utvecklas tillsammans med Finland, de övriga nordiska länderna och de baltiska staterna samt inom ramen för EU, FN, Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa (OSSE), Natos partnerskap och den transatlantiska länken.

Såväl Sveriges engagemang i internationell krishantering som våra utvecklade samarbeten i närområdet understryker vikten av förmåga till praktisk militär samverkan (interoperabilitet) med andra länder och organisationer. Interoperabiliteten är beroende av att våra materielsystem kan fungera tillsammans med samarbetspartnerns materiel, liksom att den är tekniskt mogen, funktionssäker och tillgänglig. Detta är i många fall minst lika viktigt som att den har högsta tekniska prestanda. Det ligger i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att värna om ett långsiktigt och kontinuerligt samarbete i materielfrågor med ett antal traditionella samarbetsländer. Detta ömsesidiga samarbete bygger på såväl export som import av krigsmateriel.

I budgetpropositionen för år 2016 (prop. 2015/16:1) framhåller regeringen att försvaret är en nationell angelägenhet och att EU-medlemsstaternas val av säkerhetspolitisk lösning återspeglas i materieförsörjningen, t.ex. när det gäller synen på försörjningstrygghet och upprätthållandet av strategiska kompetenser för militära förmågor. Det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör därför beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. I detta sammanhang ska också möjligheten att upprätthålla den transatlantiska länken beaktas.

Regeringen anser vidare att deltagande i bilaterala och multilaterala materielsamarbeten tydligt bör bidra till Försvarsmaktens operativa förmåga på ett kostnadseffektivt sätt.

I takt med att civil-militär samverkan ökar och nya teknologier görs tillgängliga för militär användning levererar allt fler it-företag och andra företag med högteknologisk inriktning produkter och tjänster till försvarssektorn.

En internationellt konkurrenskraftig teknologinivå bidrar till att Sverige förblir ett intressant land för det internationella samarbetet. Det medför också bättre möjligheter för Sverige att påverka det internationella exportkontrollsamarbetet. Detta gäller främst inom EU men även i ett bredare internationellt sammanhang.

Vid Europeiska rådets sammanträde i juni 2015 bekräftades åter vikten av att arbeta vidare utifrån Europeiska rådets diskussion i december 2013 om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Särskilt betonades vikten av att stärka den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft. Vid Europeiska rådets sammanträde i december 2016 fastställdes en ny ambitionsnivå för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Rådet välkomnade kommissionens förslag om en europeisk handlingsplan på försvarsområdet som dess bidrag till utvecklingen av den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Under 2017 etablerades inom EU ett permanent strukturerat försvarssamarbete, benämnt *Pesco* (eng. *Permanent Structured Cooperation*), en testruna av den europeiska årliga samordnade försvarsöversikten, *CARD* (eng. *Coordinated Annual Review on Defence*), och förhandlingarna om en ny europeisk försvarsfond, *EDF* (eng. *European Defence Fund*) och dess försvarsindustriprogram, *EDIDP* (eng. *European Defence Industrial Development Programme*) fortsatte.

Sverige deltar i olika samarbetsprojekt som Europeiska försvarsbyrån (EDA) bedriver. Regeringens grundläggande inställning är att Sverige ska medverka i och påverka de processer som sätts igång inom det europeiska samarbetet, vilket också avser arbetet inom EDA. Samarbetet inom EDA har inneburit bättre möjligheter för Försvarsmakten att verka effektivt, och även förbättrat förutsättningarna för ett mer effektivt forskningssamarbete.

Genom att delta i det s.k. sexnationsinitiativet mellan de sex stora försvarsindustristaterna i Europa (eng. *Framework Agreement/Letter of Intent, FA/LoI*) kan Sverige vara med och påverka den försvarsindustri- och exportpolitik som utvecklas i Europa. Det ger direkt och indirekt ett större inflytande över den framväxande försvars- och säkerhetspolitiken i Europa.

Samarbeten kring multilaterala ramverk ger förbättrat resursutnyttjande ur ett europeiskt perspektiv och en mer harmoniserad och förbättrad europeisk och transatlantisk samverkansförmåga. EDA och Nato/Partnerskap för fred-samarbetet utgör här grundbultar tillsammans med FA/LoI-samarbetet och det nordiska försvarssamarbetet (Nordefco).

Verksamhetsområden

De viktigaste militära produktområdena inom de svenska försvars- och säkerhetsföretagen är i dag:

- stridsflygplan,
- ytfartyg och ubåtar,
- stridsfordon, bandvagnar,
- vapensystem med kort respektive lång räckvidd: mark- och sjöbaserade samt flygburna inklusive missiler,

- fin- och grovkalibrig ammunition,
- intelligent artilleriammunition,
- mark- och sjöbaserade samt flygburna radar- och IR-system,
- telekrigssystem: passiva och aktiva,
- telekommunikationssystem, inklusive teleskydd,
- ledningssystem för mark-, sjö- och flygtillämpningar,
- system för övning och utbildning,
- signaturanpassning (t.ex. kamouflagesystem och radar),
- system för samhällssäkerhet,
- kryptoutrustning,
- torpeder,
- vidmakthållande och underhåll av flygmotorer,
- krut och annat pyrotekniskt material,
- tjänster och konsultverksamhet,
- stödsystem för drift och underhåll.

2.3 Samarbetet inom EU om exportkontroll av krigsmateriel

EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport

EU:s medlemsländer har nationella regler när det gäller krigsmaterielexport. Medlemsländerna har emellertid också i viss utsträckning valt att samordna sin exportkontrollpolitik. EU:s uppförandekod för vapenexport som antogs 1998 innehöll gemensamma kriterier för export av krigsmateriel som tillämpas vid den nationella prövningen av exportansökningar. Uppförandekoden stärktes år 2005 och antogs som gemensam ståndpunkt år 2008 (2008/944/Gusp). Den tillämpas av alla EU:s medlemsländer och ett antal länder som inte är medlemmar i EU (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Island, Kanada, Makedonien, Montenegro och Norge).

Den gemensamma ståndpunkten innehåller bl.a. åtta kriterier som ska beaktas innan ett beslut tas om att tillåta export av krigsmateriel till ett land.

Kriterium ett föreskriver att EU-medlemsstaternas internationella förpliktelser och åtaganden ska respekteras, särskilt de sanktioner som har antagits av t.ex. FN:s säkerhetsråd eller Europeiska unionen.

Kriterium två behandlar situationen i mottagarlandet vad avser respekten för de mänskliga rättigheterna och landets respekt för internationell humanitär rätt. Exportlicenser ska inte utfärdas om det finns en uppenbar risk att den militära tekniken eller den krigsmateriel som ska exporteras kan komma att användas för internt förtryck.

Kriterium tre behandlar den interna situationen i mottagarlandet som en följd av existerande spänningar och väpnade konflikter.

Kriterium fyra tar sikte på bevarande av regional fred, säkerhet och stabilitet. Exportlicenser får inte utfärdas om det finns en uppenbar risk att den avsedda mottagaren skulle använda den militära teknik eller den

krigsmateriel som exporteras på ett aggressivt sätt mot ett annat land eller hävda ett territoriellt krav med våld.

Kriterium fem handlar om den möjliga inverkan som den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras kan ha på det egna landets, en annan medlemsstats eller vänligt sinnade och allierade länders försvars- och säkerhetsintressen.

Kriterium sex behandlar köparlandets uppträdande gentemot det internationella samfundet, t.ex. i fråga om attityd till terrorism och respekt för internationell rätt.

Kriterium sju behandlar risken för att den militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att avledas till något annat ändamål inom köparlandet eller återexporteras på oönskade villkor.

Kriterium åtta föreskriver att medlemsstaterna ska beakta om den tilltänkta exporten allvarligt skulle hindra en hållbar utveckling i mottagarlandet.

Enskilda medlemsstater kan ha egna striktare riktlinjer än de som föreskrivs i den gemensamma ståndpunkten. Till den gemensamma ståndpunkten hör även en förteckning över de produkter som omfattas av kontrollen (EU:s gemensamma militära lista). Det har vidare tagits fram en användarguide som mer i detalj anger hur ståndpunktens överenskommelser om informationsutbyte och konsultationer ska genomföras och hur dess kriterier för exportkontroll ska tillämpas. Användarguiden uppdateras löpande.

Utbyte av information om avslag

Enligt den gemensamma ståndpunktens tillämpningsbestämmelser ska medlemsstaterna utbyta underrättelser om avslag på ansökningar om exporttillstånd. Om en annan medlemsstat överväger att bevilja tillstånd för en i huvudsak identisk transaktion, ska konsultationer genomföras innan tillstånd kan beviljas. Den konsulterande medlemsstaten ska även meddela den underrättande staten sitt beslut. Utbytet av underrättelser om avslag och konsultationerna kring underrättelserna gör att exportpolitiken inom EU på sikt blir öppnare och mer enhetlig mellan medlemsländerna. Konsultationerna leder även till en mer gemensam syn på olika exportdestinationer. Genom att medlemsländerna informerar varandra om de exportaffärer som nekas, och förklarar bevekelsegrunderna till detta, minskas också risken för att något annat medlemsland beviljar exporten. ISP ansvarar för underrättelserna om svenska avslag och genomför konsultationer.

Under 2017 tog Sverige emot 329 underrättelser om avslag från övriga medlemsstater samt Norge. Sverige lämnade 18 underrättelser om avslag. Dessa gällde Armenien, Bangladesh, Bosnien och Hercegovina, Förenade Arabemiraten, Indien, Saudiarabien (2), Taiwan, Thailand (3) Turkiet (4) och Ukraina (3). Det faktum att export till ett visst mottagarland nekas i ett fall innebär inte att landet inte kan komma i fråga för svensk export i andra fall. Den svenska exportkontrollen tillämpar inte ett system med landlistor, dvs. i förväg fastställda listor över godkända respektive icke godkända mottagarländer. Varje enskild utförelsansökan prövas individuellt mot de riktlinjer som regeringen fastställt för krigsmaterielexporten samt EU:s gemensamma ståndpunkt

Skr. 2017/18:114 om vapenexport och FN:s vapenhandelsfördrag. För ett beviljande av tillstånd krävs att ansökan har stöd i regelverket som helhet.

Arbetet inom Coarm

EU:s medlemsstater diskuterar regelbundet tillämpningen av den gemensamma ståndpunkten om vapenexport inom EU:s rådsarbetsgrupp för frågor om export av konventionella vapen (Coarm). Här utbyter medlemsstaterna även information om synen på olika exportdestinationer. En redogörelse för arbetet, överenskommelser som har träffats och statistik över medlemsstaternas export av krigsmateriel offentliggörs i en årlig EU-rapport.

Eftersom kriterierna i den gemensamma ståndpunkten spänner över en rad olika politikområden är målsättningen att uppnå en ökad och tydlig samstämmighet mellan dessa. Sverige verkar aktivt för att nå en gemensam syn bland medlemsländerna avseende tillämpningen av den gemensamma ståndpunkten. Ett viktigt sätt för att åstadkomma detta är öka transparensen mellan medlemsstaterna.

Inom ramen för dialogen i Coarm sker också ett fortlöpande utbyte av information mellan EU:s medlemsstater vad avser de internationella samarbeten som finns på området. Strävan är att finna gemensamma linjer som kan stärka medlemsstaternas agerande i andra forum, såsom ATT.

Inom ramen för Coarm bedriver EU vidare en aktiv politik för dialog med tredjeländ om exportkontroll. Inom ramen för denna hölls under 2017 utbyten med Norge, Ukraina och USA.

En annan aspekt på arbetet riktat mot tredjeländ är de stödprogram (*outreach*) som EU har för att förbättra exportkontrollen i fråga om krigsmateriel, och för att främja genomförandet av FN:s vapenhandelsfördrag, för de länder som väljer att ansluta sig till fördraget. Inom ramen för ett sådant stödprogram deltog Sverige under 2017 på plats i Moldavien och Kosovo.

Arbetet med EU-direktiv 2009/43/EG om överföring av krigsmateriel inom EU och EES

Under det svenska ordförandeskapet år 2009 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen, det s.k. ICT-direktivet. Avsikten med direktivet är att möjliggöra mer konkurrenskraftiga försvarsindustrikoncerner och försvarssamarbeten på europeisk nivå. Europeiska kommissionen leder genomförandet av direktivet och biträds i detta av en kommitté med representanter för medlemsstaterna, den s.k. ICT-kommittén. Under 2017 genomförde kommittén inga sammanträden.

Samtidigt fortsatte kommissionen under 2017 översynen av direktivet i enlighet med dess artikel 17. Som en del i det arbetet har ICT-kommittén organiserat en teknisk arbetsgrupp för att ta fram underlag för en harmonisering av direktivets genomförande på nationell nivå. Arbetsgruppen har i detta syfte genomfört sex arbetsmöten med företrädare för EU:s medlemsstater.

Kontroll av vapenförmedling

För att angripa problemet med icke-kontrollerad vapenförmedling och undvika ett kringgående av vapenembargon antog rådet år 2003 en gemensam ståndpunkt (2003/468/Gusp) om kontroll av vapenförmedling. Enligt denna åtar sig medlemsländerna att vidta nödvändiga åtgärder för att kontrollera vapenförmedlingsverksamheten inom sitt territorium. För svensk del fanns redan tidigare en god kontroll av vapenförmedlingsverksamheten genom bestämmelserna i lagen om krigsmateriel. Inom Coarm strävar man efter att arbeta fram lämpliga former för informationsutbyte mellan medlemsstaterna om registrerade vapenförmedlare.

Artikel 10 i FN:s vapenprotokoll

År 2012 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen), och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. Förordningen och FN:s protokoll syftar till att motverka brottslighet genom en minskad tillgång till skjutvapen. Med export avses i förordningen utförelse ur EU, vilket för svenskt vidkommande dels handlar om utförelse ur Sverige till tredjeland, dels om utförelse ur någon annan medlemsstat till tredjeland för det fall leverantören är etablerad i Sverige.

Förordningen omfattar vapen m.m. för civilt bruk. Den tillämpas inte på vapen m.m. särskilt utformade för militär användning eller på helautomatiska vapen. Vidare är bilaterala statliga transaktioner, skjutvapen m.m. avsedda för de väpnade styrkorna, polisen eller de offentliga myndigheterna i medlemsstaterna, samlare och organ som ägnar sig åt kulturella och historiska aspekter av skjutvapen m.m., skjutvapen som har gjorts obrukbara samt antika skjutvapen och replikvapen till dessa undantagna från tillämpningsområdet.

De skjutvapen m.m. som omfattas av EU-förordningen omfattas även, med undantag för slätborrade jakt- och sportvapen, av bilagan till krigsmaterieförordningen. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning nr 258/2012 ska de aspekter som omfattas av den gemensamma ståndpunkten beaktas vid tillståndsprövningen.

Förordningen gäller direkt i Sverige och tillämpas från och med den 30 september 2013. Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen finns i förordningen (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. ISP är tillståndsmyndighet för ärenden enligt EU-förordningen. Under 2017 kom det in 308 ärenden och 310 beslut om utförelse utfärdades.

Vapenembargon m.m.

Inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) genomför EU embargon mot bl.a. handel med vapen och produkter med dubbla användningsområden vilka har beslutats av FN. EU kan med

enhällighet också besluta om vissa embargo som går utöver vad FN:s säkerhetsråd har beslutat. Dessa beslut av EU:s råd är ett utslag av medlemsstaternas vilja att agera gemensamt i olika säkerhetspolitiska frågor. Ett vapenembargo beslutat av FN eller EU genomförs genom tillämpning av respektive medlemsstats nationella regelverk för exportkontroll. EU:s vapenembargon omfattar normalt även förbud mot att lämna tekniska och finansiella tjänster med anknytning till krigsmateriel. Dessa förbud regleras i rådsförordningar. Embargon mot handel med produkter med dubbla användningsområden regleras såväl i rådsbeslut som i rådsförordningar. Även de åtföljs normalt av förbud att lämna tekniska och finansiella tjänster med anknytning till produkterna.

Ett beslut av FN:s säkerhetsråd, av EU eller av OSSE om ett vapenembargo utgör ett ovillkorligt hinder mot svensk export enligt de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport. Om ett vapenembargo även gäller import, utfärdas i Sverige särskilda föreskrifter om förbudet. Sådana finns sedan tidigare för Iran, Libyen och Nordkorea. Med anledning av EU:s sanktioner mot Ryska federationen beslöt regeringen i december 2014 att inleda ett sådant totalt embargo mot Ryssland.

Det finns för närvarande formella EU-beslut, antingen självständiga eller grundade på FN-beslut, om att vapenembargon ska gälla Afghanistan, Centralafrikanska republiken, Eritrea, Irak, Iran, Jemen, Demokratiska republiken Kongo, Libanon, Libyen, Myanmar (Burma), Nordkorea, Ryska federationen, Somalia, Sudan, Sydsudan, Venezuela, Vitryssland och Zimbabwe. Embargona varierar i inriktning och omfattning. Individuellt riktade vapenembargon finns också gentemot sådana individer och organisationer som har uppförts på FN:s terroristlista. EU tillämpar även ett vapenembargo mot Kina på grundval av en deklaration från Europeiska rådet, som utfärdades mot bakgrund av händelserna på Himmelska fridens torg år 1989. Sverige tillåter inte någon krigsmaterielexport till Kina. Enligt beslut av OSSE upprätthålls även ett vapenembargo mot området Nagorno-Karabach.

Utrikesdepartementet har sammanställt information om vilka restriktiva åtgärder (sanktioner) mot andra länder som finns inom EU och som därigenom gäller i Sverige. Informationen finns på webbplatsen www.regeringen.se/sanktioner och uppdateras löpande. Där redovisas också de vapenembargon eller embargo avseende produkter med dubbla användningsområden som är i kraft gentemot enskilda länder. På webbplatsen finns även länkar till EU:s rättsakter om sanktioner och, i förekommande fall, till de FN-beslut som föregått EU:s åtgärder.

2.4 Övrigt internationellt samarbete om exportkontroll av krigsmateriel

Öppenhet i handeln med konventionella vapen

FN:s generalförsamling antog år 1991 en resolution om öppenhet i vapenhandeln. Resolutionen uppmanar FN:s medlemsländer att årligen frivilligt redovisa såväl import som export av konventionella vapensystem till ett register som administreras av FN:s kontor för

Rapporteringen avser handeln med följande sju materielkategorier: stridsvagnar, bepansrade stridsfordon, grovt artilleri, stridsflygplan, attackhelikoptrar, stridsfartyg och robotar/robotlavetter. Definitionerna av de olika kategorierna har successivt utvidgats så att fler vapensystem ingår och möjlighet ges nu att frivilligt rapportera även om små och lätta vapen (eng. *Small Arms and Light Weapons*, *SALW*). Särskild vikt läggs numera vid bärbara luftförsvarssystem (eng. *Man-Portable Air Defence Systems*, *MANPADS*) som sedan år 2003 ingår i kategorin robotar/robotlavetter. I den frivilliga rapporteringen ingår även uppgifter om stater innehav av dessa vapen och upphandlingar från den egna försvarsindustrin. I samråd med Försvarsdepartementet och ISP sammanställer Utrikesdepartementet aktuella uppgifter som i enlighet med resolutionen årligen överlämnas till FN.

Eftersom registret bygger på rapporter från många större exportörer och importörer återspeglas här en betydande del av världens handel med tunga konventionella vapensystem.

Sveriges andel av världshandeln med tunga vapensystem är begränsad. I den rapportering som Sverige kommer att lämna till FN:s vapenregister för år 2017 redovisas export till Norge (stridsfordon 90) och till Brasilien (robotsystem 70). Handeln med tunga vapensystem samt små och lätta vapen rapporteras på årlig basis till OSSE på samma sätt som till FN.

Rapporteringsmekanismen i Wassenaar-arrangemanget avseende export av krigsmateriel följer i stort de sju kategorier som rapporteras till FN-registret. Dock har vissa kategorier förfinats genom införande av undergrupper, och en åttonde kategori har tillkommit för små och lätta vapen. Medlemsstaterna har enats om att två gånger årligen rapportera enligt överenskommen praxis och att ytterligare information då kan lämnas frivilligt. Syftet med detta är att i ett tidigt skede kunna uppmärksamma destabiliserande ansamlingar av vapen. Även export av vissa produkter och teknik med dubbla användningsområden rapporteras två gånger per år.

FN:s vapenhandelsfördrag

FN:s generalförsamling antog i april 2013 genom omröstning ett internationellt vapenhandelsfördrag (eng. *Arms Trade Treaty*, *ATT*). Genom fördraget skapades ett internationellt bindande instrument med krav på dess statsparter att upprätthålla en effektiv nationell kontroll över den internationella handeln med försvarsmateriel samt normer för vad denna kontroll ska innefatta. De förväntade långsiktiga effekterna av detta fördrag är a) ett större ansvarstagande hos länder som regelmässigt producerar och exporterar krigsmateriel; b) en minskning av den oreglerade internationella handeln, allteftersom fler stater ansluter sig och inför kontroller över handeln; c) förbättrade möjligheter att motverka den illegala handeln, genom det ökade antalet länder som utövar kontroll och genom förbättrat samarbete dem emellan.

Sverige och övriga EU-länder var under förhandlingarna om ett fördrag aktiva förespråkare för instrumentet. Samtliga EU-länder har sedermera ratificerat fördraget och är därmed fullvärdiga statsparter. Fördraget

trädde i kraft 2014. I slutet av 2017 hade 130 länder undertecknat och 93 länder formellt anslutit sig till fördraget.

Under 2017 hölls det tredje statspartsmötet. Ett permanent sekretariat har satts upp i Geneve och tre arbetsgrupper har inrättats för fördragsarbete mellan statspartsmötena. Arbetsgrupperna kommer att fokusera på genomförande av fördraget, fördragets universalisering samt transparens- och rapporteringsfrågor. Slutligen har en frivilligfond instiftats för stöd till de statsparter som behöver hjälp med att förbättra sina kontroller över den internationella vapenhandeln.

Sverige samordnade 2014–17 arbetet på rapporteringsområdet. Sverige har också varit en av två ordförande för den arbetsgrupp som fokuserar på transparens och rapportering samt deltar i övriga arbetsgrupper och i styrgruppen för frivilligfonden.

EU:s medlemsstater fortsatte under 2017 att samordna sitt agerande i fråga om vapenhandelsfördraget i rådsarbetsgruppen Coarm. Betydande ansträngningar görs också för att främja en universell anslutning till fördraget. EU:s treåriga program för att stödja andra länders genomförande av vapenhandelsfördraget och därmed deras möjlighet att tillträda fördraget har mött betydande intresse och aktiviteter har hittills genomförts i mer än tio länder och i ett antal regionala sammanhang.

Sverige bidrog under 2017 för fjärde gången till den FN-fond som inrättats för samarbete om vapenreglering (Unscar) för bl.a. projekt till stöd för genomförande av vapenhandelsfördraget. Sverige är ett av ett tiotal länder som har bidragit till denna fond. Sverige har också bidragit till den frivilligfond som upprättats inom vapenhandelsfördraget. De två fonderna kompletterar varandra i det att de är inriktade på olika stödkanaler. Unscar verkar genom internationella organisationer och civilsamhällesorganisationer medan FN:s vapenhandelsfördrags frivilligfond vänder sig direkt till statsparter. Regeringen fäster stor vikt vid en bred anslutning till och ett effektivt genomförande av FN:s vapenhandelsfördrag. Ett universellt, juridiskt bindande fördrag som stärker kontrollen av handeln med konventionella vapen är ett effektivt verktyg för att komma till rätta med de gränsöverskridande vapenflöden som föder väpnat våld och väpnade konflikter. Sverige kommer därför att delta aktivt i det fortsatta arbetet med att förverkliga fördragets målsättningar.

Små och lätta vapen

Uttrycket små och lätta vapen (SALW) omfattar i princip handeldvapen som kan bäras och avfyras av en person, liksom vapen som är avsedda att bäras och användas av två eller flera personer. Exempel på den förra kategorin är pistoler och automatkarbiner. Exempel på den senare är kulsprutor, granatgevär och bärbara robotar. I olika internationella forum, såsom FN, EU och OSSE, pågår arbete för att förebygga och bekämpa destabiliserande ansamlingar och okontrollerad spridning av små och lätta vapen. Inga andra typer av vapen orsakar fler dödsoffer och mer lidande än dessa, vilka dagligen används i lokala och regionala konflikter, inte minst i utvecklingsländerna, och i samband med grov brottslighet.

År 2001 antog FN ett handlingsprogram för att bekämpa illegal handel med små och lätta vapen. FN:s arbete syftar bl.a. till att öka medvetenheten om den destabiliserande verkan som dessa vapen har i konfliktregioner. Icke-spridningsarbete är också angeläget för att förhindra brottslighet och inte minst terroristbrott. Som en följd av att FN:s vapenhandelsfördrag har trätt i kraft, och i takt med att antalet anslutna länder ökar, kommer arbetet i FN:s handlingsprogram att kunna utgå ifrån en bättre kontroll av den internationella handeln och koncentreras på åtgärder på nationell nivå för att bekämpa den illegala spridningen av små och lätta vapen.

Under 2017 bidrog Sverige aktivt till detta bl.a. genom förberedelsearbetet inför den tredje översynskonferensen av FN:s handlingsprogram som äger rum 2018.

Vid OSSE:s årliga ministermöte antogs en deklaration om organisationens verksamhet inom SALW-området, inklusive säker lagerhållning av konventionella vapen.

Sverige har under året rapporterat export av små och lätta vapen till FN:s vapenhandelsregister liksom till OSSE:s register över handel med konventionella vapen. Även inom Wassenaar-arrangemanget finns en rapporteringsskyldighet för handel med bl.a. dessa vapen.

Sverige verkar för att varje land ska inrätta och genomföra en ansvarsfull exportpolitik med heltäckande lagar och regler. Målet är att alla länder ska ha effektiva system som kontrollerar tillverkare, säljare, köpare, agenter och förmedlare av små och lätta vapen.

Sexnationsinitiativet (*Letter of Intent, LoI*)

De sex stora försvarsindustrinationerna i Europa (Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland) ingick år 2000 ett försvarsindustriellt samarbetsavtal på regeringsnivå (eng. *Framework Agreement*). Avtalet framförhandlades som en följd av den avsiktsförklaring som ländernas försvarsministrar ingick år 1998, det s.k. sexnationsinitiativet eller *Letter of Intent* (LoI). Avtalet syftar till att underlätta rationalisering, omstrukturering och drift av den europeiska försvarsindustrin. Verksamheten inom sexnationsinitiativet och dess arbetsgrupper har även omfattat frågor om exportkontroll.

Under år 2017 fortsatte den informella arbetsgruppen för exportkontrollfrågor, under franskt ordförandeskap, att behandla genomförandet och tillämpningen av ICT-direktivet (2009/43/EG) i nära samverkan med kommissionens generaldirektorat för den inre marknaden, industri och entreprenörskap samt små och medelstora företag och den grupp som har satts upp för arbetet under ICT-kommittén. Arbetet inom sexnationsinitiativet har fokuserat på möjligheter till harmonisering av omfattning och villkor i de generella tillstånd som medlemsstaterna ska utfärda enligt direktivet. Ett arbete har även inletts med att ta fram en gemensam definition i EU:s gemensamma militära förteckning av begreppet "särskilt utformad för militär användning".

3 Produkter med dubbla användningsområden

3.1 Bakgrund och regelverk

Frågan om icke-spridning av massförstörelsevapen har länge stått högt på den internationella dagordningen. Fokus har framför allt legat på att förhindra att ytterligare stater skaffar massförstörelsevapen. Efter terrordåden den 11 september 2001 har stort fokus också riktats mot icke-statliga aktörer.

Det finns inte någon juridisk definition av vad som avses med massförstörelsevapen. Vanligen avses dock kärnvapen samt kemiska och biologiska stridsmedel. I modern terminologi anses ibland även radiologiska vapen vara ett stridsmedel som omfattas av begreppet. I arbetet för att hindra spridningen av massförstörelsevapen inkluderas också vissa vapenbärare som är i stånd att bära sådana vapen, såsom ballistiska missiler med lång räckvidd och kryssningsmissiler.

Multilaterala åtgärder för att förhindra spridning av massförstörelsevapen har framför allt tagit sig uttryck i ett antal internationella avtal samt samarbete inom ett antal exportkontrollregimer där många av de viktigare producentländerna samarbetar för att effektivisera icke-spridningsarbetet.

Med termen produkter med dubbla användningsområden (PDA) avses föremål tillverkade för civilt bruk, vilka även kan användas för tillverkning av massförstörelsevapen eller krigsmateriel. Såsom PDA klassificeras också vissa andra produkter som har särskild strategisk betydelse, t.ex. kryptosystem. Det internationella samfundet har under de senaste decennierna utvecklat en rad samarbetsformer för att kontrollera spridningen av dessa produkter. För EU-länderna finns ett gemensamt regelverk i form av rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden (PDA-förordningen). Själva exportkontrollen utövas alltid nationellt men genom de internationella exportkontrollregimerna och inom EU sker ett omfattande samordnande arbete.

EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen från år 2003 innehåller ett åtagande att stärka effektiviteten i exportkontrollen av PDA-produkter i Europa. Ett grundläggande skäl är att det inom EU tillverkas åtskilliga känsliga produkter som skulle kunna missbrukas och användas inom program för massförstörelsevapen. De exportkontrollåtgärder som krävs inom EU måste samtidigt vara proportionella med hänsyn till spridningsrisken och inte onödigt störa den inre marknaden eller de europeiska företagens konkurrenskraft.

Inom de internationella exportkontrollregimerna har det utarbetats kontrollistor som fastställer vilka produkter som ska vara underställda

tillståndsprövning. Behovet grundar sig på att en del länder bedriver program för framtagna av massförstörelsevapen, trots att de har undertecknat internationella avtal som förbjuder eller reglerar sådan verksamhet, eller för att de står utanför de avtalen. Dessa länder har ofta stärkt sin kapacitet genom att importera civila produkter som sedan använts för militära syften. Historien har visat att de länder som på detta sätt skaffat sig en militär kapacitet importerat produkterna från företag som inte varit medvetna om att de bidragit till utvecklande av t.ex. massförstörelsevapen. Ofta sänds samma inköpsförfrågan till företag i olika länder. Tidigare kunde ett land neka export samtidigt som ett annat land tillät den. Behovet av ett utökat samarbete och informationsutbyte mellan exporterande länder var därför uppenbart. Detta var grunden för skapandet av exportkontrollregimerna. Behovet av kontroll har på senare år ytterligare understrukits med anledning av terroristhotet.

Att en PDA-produkt hamnar på en kontrollista innebär inte automatiskt att export av denna produkt förbjuds. Listningen är närmast ett utpekande av att detta är en känslig produkt. Kontrollistorna i de olika regimerna lyfts för EU:s del in i bilaga I till PDA-förordningen och utgör grunden för beslut om godkännande (exporttillstånd) eller avslag av export.

Av EU-förordningen följer att medlemsstaterna kan använda sig av en mekanism som möjliggör att även produkter utanför listorna kan beläggas med kontroll om exportören eller tillståndsmyndigheterna har information om att produkten är eller kan vara avsedd att användas i samband med produktion m.m. av massförstörelsevapen eller för andra militära syften. Denna mekanism benämns generalklausul i den svenska terminologin men är mer känd under sin engelska benämning *catch-all*, och utgör även praxis inom de internationella exportkontrollregimerna.

En stor del av arbetet inom EU och inom regimerna utgörs av en omfattande informationsverksamhet (s.k. *outreach*), riktad till den egna industrin och till andra länder, om behovet av exportkontroll och utveckling av exportkontrollsystem.

Nationellt regleras exportkontroll av PDA-produkter och av tekniskt bistånd i samband med dessa produkter i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Lagen innehåller kompletterande bestämmelser till den EU-rättsliga PDA-förordningen.

En samlad bild av industrin som arbetar med PDA i Sverige är svår att ge då en betydande del av de sålda produkterna går till EU-marknaden eller exporteras till marknader som omfattas av EU:s generella exporttillstånd. Huvudregeln är att det inte krävs tillstånd vid överföring till en annan EU-medlemsstat. Det generella tillståndet EU001 gäller med några undantag alla produkter i bilaga I till förordning (EG) nr 428/2009 beträffande export till Australien, Japan, Kanada, Liechtenstein, Nya Zeeland, Norge, Schweiz och USA.

Därutöver finns ytterligare fem generella tillstånd (EU002–006) för vissa produkter till vissa destinationer, export efter reparation/ersättning, tillfällig export till utställningar och mässor, vissa kemikalier och telekommunikation. Antalet länder som innefattas i tillstånd EU002–006 varierar från sex länder i EU002 och EU006, till nio i EU005 och 24 länder i EU003 och EU004. Syftet med de generella tillstånden är att

underlätta för företagen som enbart behöver rapportera till tillståndsmyndigheten 30 dagar efter att den första exporten ägt rum.

Till skillnad från företag som faller under krigsmateriellagstiftningen krävs inga grundläggande tillstånd enligt exportkontrollagstiftningen för företag som tillverkar eller på andra sätt handlar med PDA-produkter. Dessa företag är heller inte skyldiga att leveransdeklarera enligt exportkontrollagstiftningen. Ett företag är däremot skyldigt att avgiftsdeklarera om företaget tillverkat eller sålt kontrollerade produkter som omfattas av ISP:s tillsyn. Hit räknas försäljning både inom och utom Sverige.

Om ett företag skulle känna till att en PDA-produkt som företaget i fråga har för avsikt att exportera, och som inte finns förtecknad i bilaga I till EU-förordningen, är avsedd att användas i anslutning till massförstörelsevapen finns en skyldighet för företaget att informera ISP. Efter en sedvanlig tillståndsprovning kan myndigheten besluta om att inte ge tillstånd för exporten (*catch-all*).

Av de PDA-produkter som exporteras med tillstånd från ISP är den dominerande delen telekommunikationsutrustning som innehåller kryptering samt värmekameror som kontrolleras inom exportkontrollregimen Wassenaar-arrangemanget (WA). Även kolfiber liksom frekvensomvandlare till mejeri-/livsmedelsindustrin utgör en betydande del. En annan produkt som är volymmässigt stor är värmeväxlare. Dessa är kontrollerade inom Australiengruppen (AG). Andra produkter, som t.ex. isostatpressar, kemikalier eller obemannade luftfarkoster (eng. *unmanned aerial vehicle*, UAV) och utrustning relaterad till sådana farkoster är volymmässigt mindre omfattande men kan vara resurskrävande vid tillståndsprovningen.

Embargo på handel med PDA-produkter finns enligt FN-beslut, som genomförts och utvidgats av EU, mot Nordkorea. Detta embargo är genom EU-beslut fullständigt, dvs. omfattar alla produkter på EU:s kontrollista. Även vissa liknande produkter är belagda med embargo. Detsamma är fallet vad gäller de embargon som EU har infört med anledning av situationen för mänskliga rättigheter i Iran, vilka dock är kopplade till olika typer av tillståndsförfaranden. Likaså har EU, mot bakgrund av Rysslands agerande i Ukraina, beslutat om vissa restriktiva åtgärder (sanktioner) mot Ryssland. Exportrestriktionerna omfattar hela EU:s kontrollista för PDA, när de är avsedda för militär slutanvändning eller militär slutanvändare. Export av vissa PDA-produkter är enligt EU-beslut också förbjuden respektive belagd med tillståndskrav i förhållande till Syrien. Den överenskommelse som träffades den 14 juli 2015 mellan Iran, USA, Storbritannien, Frankrike, Ryssland, Kina, Tyskland och EU om Irans kärntekniska program (*Joint Comprehensive Plan of Action*, JCPoA) förutsätter att EU:s samtliga kärnteknikrelaterade sanktioner mot Iran kommer att lyftas när Internationella atomenergiorganet (IAEA) kan bekräfta att Iran levt upp till sina åtaganden enligt planen. Som en del av genomförandet av JCPoA, och efter verifiering från IAEA avseende Irans åtaganden, ändrade EU den 16 januari 2016 de ekonomiska och finansiella sanktioner som införts med anledning av Irans kärnteknikprogram. Tillståndsförfaranden gäller numera för de PDA-produkter som tidigare varit föremål för embargon. Detta gäller dock inte de produkter som omfattas av Missilteknologikontrollregimen (MTCR).

Internationella avtal

När det gäller de internationella avtalen bör särskilt nämnas 1968 års fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen (icke-spridningsavtalet, NPT), 1972 års konvention om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring (BTWC) samt 1993 års konvention om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring (CWC). Sverige är part i alla tre konventionerna (jfr SÖ 1970:12, SÖ 1976:18 och SÖ 1993:28).

Genom NPT förpliktar sig icke-kärnvapenstaterna att inte ta emot eller tillverka kärnvapen, samtidigt som de fem kärnvapenmakterna Frankrike, Kina, Ryssland, Storbritannien och USA åtar sig att nedrusta. Vidare åtar sig parterna att inte överföra kärnbränsle eller särskilt klyvbart material eller utrustning eller materiel som särskilt konstruerats för tillverkning av särskilt klyvbart material till någon icke-kärnvapenstat, med mindre än att materialet eller utrustningen står under Internationella atomenergiorganets (IAEA) kontroll.

I BTWC åtar sig parterna bl.a. att varken direkt eller indirekt överföra utrustning som kan användas för produktion av biologiska stridsmedel.

På samma sätt föreskriver CWC att dess parter varken direkt eller indirekt får överföra kemiska stridsmedel till någon annan stat.

Även om de internationella avtalens primära syfte är att förhindra spridning av massförstörelsevapen och främja nedrustning så innehåller de också bestämmelser om att parterna ska främja handel för fredliga ändamål. Detta beror på att en betydande del av de aktuella produkterna och teknologierna har dubbla användningsområden.

De internationella exportkontrollregimerna

För att förstärka det internationella samarbetet för icke-spridning av massförstörelsevapen har ett fyrtiotal länder på eget initiativ slutit sig samman i fem internationella exportkontrollregimer: Zangger-kommittén (ZC), Nuclear Suppliers Group (NSG), Australiengruppen (AG), Missilteknologikontrollregimen (MTCR) och Wassenaar-arrangemanget (WA).

Regimernas syfte är att identifiera varor och teknologier som kan användas i samband med massförstörelsevapen och att skapa större enhetlighet i deltagande länders exportkontroll av dessa. Till stöd för detta arbete har respektive regim en lista med produkter som står under kontroll. Listorna revideras regelbundet. Arbetet omfattar även utbyte av information om nekade exporter, spridningsrisker samt kontakter med tredjeländ för att främja regimernas icke-spridningsmålsättningar.

Grunden för samarbetet i exportkontrollregimerna är en gemensam politisk vilja att förhindra spridning av massförstörelsevapen. Detta uppnås genom en nationell lagstiftning som möjliggör exportkontroll av de varor och teknologier som har identifierats såsom strategiska. Deltagande i regimerna underlättar samtidigt uppfyllandet av de

Skr. 2017/18:114 folkrättsliga förpliktelseerna i internationella avtal om att inte direkt eller indirekt bistå en annan stat att anskaffa massförstörelsevapen.

Zangger-kommittén

Zangger-kommittén, som bildades 1974, behandlar frågor om exportkontroll relaterade till icke-spridningsavtalet (NPT). Kommittén fastställer vad som menas med utrustning och materiel som konstruerats för tillverkning av särskilt klyvbart material. Ansvaret är därmed delvis överlappande med Nuclear Suppliers Group (NSG), som behandlas nedan. NPT föreskriver att export av sådan utrustning och materiel till en icke-kärnvapenstat, liksom klyvbart material, endast får ske om det klyvbara materialet underställs IAEA-kontroll. Utrustningen och materielen anges i kommitténs kontrollista, som uppdateras i ljuset av den tekniska utvecklingen. Listan finns återgiven i IAEA:s informationscirkulär nr 209 (INFCIRC/209/Rev.4). Svenska Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ansvarar för att upprätthålla regimens webbplats.

Nuclear Suppliers Group

Nuclear Suppliers Group (NSG) har sitt ursprung i den s.k. Londonklubben som bildades i mitten av 1970-talet. NSG:s arbete avser exportkontroll av produkter som finns listade i del 1 och del 2 i NSG:s riktlinjer, däribland produkter för nukleärt bruk samt andra PDA-produkter som kan användas i samband med utveckling eller produktion av kärnvapen. Produkterna finns återgivna i IAEA:s informationscirkulär nr 254, som innehåller de två kontrollistorna för respektive varugrupp (INFCIRC/254/Rev.13/Part 1 och INFCIRC/254/ Rev.10/Part 2).

Under 2017 fortsatte NSG:s tekniska expertgrupp (TEG) under svenskt ordförandeskap sitt arbete med tekniska förslag och uppdatering av innehållet i kontrollistorna. Årets plenarmöte hölls i Bern under schweiziskt ordförandeskap. Där fördes bl.a. diskussioner om de tekniska, rättsliga och politiska aspekterna av deltagande i NSG av stater som inte är parter till NPT.

Australiengruppen

Australiengruppen (AG) bildades 1985 på initiativ av Australien. Dess verksamhet syftar till att harmonisera medlemsländernas exportkontroll för att förhindra spridning av kemiska och biologiska vapen. Ursprungligen omfattade gruppens verksamhetsområde endast kemikalier och kemisk tillverkningsutrustning. År 1990 beslutades dock att kontrollistorna skulle utökas till att även omfatta mikroorganismer, toxiner samt viss tillverkningsutrustning för biologiska stridsmedel. Vid 2017 års plenarmöte i Paris enades gruppens medlemmar om att stärka arbetet för icke-spridning av biologiska och kemiska vapen genom ett fortsatt fokus på omdanande teknologier och att förhindra terrorism där dessa vapen används, samt utökade kontakter med länder utanför Australiengruppen.

Missilteknologikontrollregimen

Missilteknologikontrollregimen (MTCR) grundar sig på ett amerikanskt initiativ från 1982. Dess verksamhet gäller främst exportkontroll av fullständiga missilsystem (inklusive ballistiska missiler och bärraketer för rymduppskjutningar samt sondraketer) och andra obemannade luftfarkoster (inklusive kryssningsmissiler, mål- och spaningsplattformar) med en räckvidd på 300 kilometer eller mer. Därutöver kontrolleras komponenter till sådana system samt andra produkter som kan användas för produktion av missiler och även mindre obemannade luftfarkoster konstruerade för att kunna sprida aerosoler.

Under 2017 fortsatte arbetet inom MTCR med att se över innehållet i listorna med kontrollerade produkter och utbyta information om känslig spridning av missilteknologi inklusive kunskapsöverföring. Det årliga plenarmötet hölls i Dublin under delat ordförandeskap mellan Irland och Island. Medlemsfrågor fortsatte att diskuteras. Ett flertal EU-länder står alltså utanför regimen. Andra frågor som diskuterades under plenarmötet var Unmanned Aerial Vehicles (UAV), tillämpningen av "catch all"-kontroller, regional spridning av känslig teknologi samt strategisk utåtriktad verksamhet.

Sverige avslutade sitt ordförandeskap för MTCR:s tekniska arbetsgrupp vid detta plenarmöte.

Wassenaar-arrangemanget

Wassenaar-arrangemanget (WA) bildades 1996 som efterföljare till det internationella exportkontrollsamarbete som tidigare hade bedrivits inom kommittén Coordinating Committee on Multilateral Export Controls (CoCom). Arrangemangets arbetsfält omfattar kontrollen av konventionella vapen samt varor och teknologier med dubbla användningsområden som inte kontrolleras i andra regimer. Det utgör därmed ett viktigt komplement till arbetet i övriga regimer som uteslutande fokuserar på massförstörelsevapen samt vissa vapenbärare. Sedan Indien i slutet av 2017 välkomnades som ny medlem har WA 42 deltagande stater. Bland dessa återfinns flertalet stora producenter och teknologi-innehavare på de berörda områdena.

Syftet med arrangemangets verksamhet är att bidra till regional och internationell säkerhet och stabilitet genom att främja öppenhet och ett ansvarsfullt agerande när det gäller överföringar av konventionella vapen och produkter med dubbla användningsområden och därigenom undvika destabiliserande ansamlingar. Grundsynen i WA är att handel med de varor som finns på kontrollistorna ska vara tillåten, men att den måste ske under kontrollerade former.

En viktig funktion som Wassenaar-arrangemanget upprätthåller är att samla den tekniska expertisen från de deltagande staterna för att uppdatera de gemensamma kontrollistor som garanterar att "glapp" inte förekommer mellan olika länders kontroll av de berörda produkterna. Arrangemanget upprätthåller två kontrollistor som är fogade till dess grunddokument; *Munitions List*, omfattande konventionell krigsmateriel, samt *List of Dual-Use Goods and Technologies*, omfattande produkter och teknologi med både civila och militära användningsområden som

inte finns på övriga regimers kontrollistor. Båda WA-listorna är i praktiken vägledande för innehållet i EU:s motsvarande kontrollistor.

Wassenaar-arrangemanget håller årliga plenarmöten i Wien på senhösten. Under dessa möten behandlas frågor av principiell betydelse för samarbetets fortsatta utveckling. På grundval av det löpande tekniska arbetet under året beslutas också om uppdateringar av kontrollistorna som återspeglar den tekniska utvecklingen av olika vapentyper och bakomliggande teknologier.

Konsulär vaksamhet

Ett element i arbetet med att begränsa riskerna för spridning av kärnvapen och andra massförstörelsevapen är s.k. konsulär vaksamhet. Sverige har både rättsligt bindande åtaganden beslutade av FN och EU och politiska åtaganden inom ramen för exportkontrollregimerna, som syftar till att begränsa spridningen av känslig information och teknik. Ett sätt att sprida känslig information är genom kunskapsöverföring. Frågan aktualiseras vid prövning av antagning samt uppehållstillstånd för studier som rör sådan känslig information och teknik. Under 2017 fortsatte samarbetet mellan berörda myndigheter, som bl.a. syftar till en ökad medvetenhet kring spridningsrisker i fråga om känsliga högskoleutbildningar eller forskningssamarbeten. På EU-nivå genomfördes en omfattande enkätstudie bland medlemsländerna för att samla information om nationella regelverk och erfarenheter, som ska ligga till grund för framtida diskussioner och samarbete.

3.3 Samarbetet inom EU om produkter med dubbla användningsområden

Exportkontrollregimerna och EU

Arbetet inom EU på området exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden är nära förbundet med det internationella arbete som utförs inom exportkontrollregimerna. Inom EU sker samordningen närmast i rådsarbetsgrupperna Conop (eng. *Council Working Group on Non-proliferation*), som hanterar icke-spridningsfrågor generellt, och i WPDU (eng. *Working Party on Dual-use Goods*) som bl.a. arbetar med policyfrågor samt uppdatering av den kontrollista med PDA som faller under rådets förordning (EG) nr 428/2009 (PDA-förordningen). I det följande behandlas arbetet i WPDU.

Enligt EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen ska medlemsstaterna arbeta för att EU ska vara en ledande samarbetspartner när det gäller exportkontrollregimerna, bl.a. genom samordning av EU:s ståndpunkter inom regimerna. EU:s uppfattning är sedan länge att alla EU:s medlemsstater ska erbjudas medlemskap i alla exportkontrollregimerna. Huvudskälet är strävan att upprätthålla en för alla EU-länder harmoniserad och effektiv nationell exportkontroll baserad på regimernas kontrollistor, riktlinjer för exportkontroll och informationsutbyte om spridningsrisker. EU-området utgör en gemensam marknad för de allra flesta produkter med dubbla användningsområden.

Handeln inom EU ses i dessa sammanhang inte som export. Därmed är EU:s medlemsländer beroende av varandras exportkontrollsystem. Även av detta skäl får medlemskapsfrågan i exportkontrollregimerna en viktig dimension.

Genom beslut i Nuclear Suppliers Group (NSG) och Australiengruppen (AG) är samtliga EU-länder numera medlemmar i dessa regimer. I Missilteknologikontrollregimen (MTCR) har motsvarande beslut ännu inte fattats beträffande Cypern, Estland, Kroatien, Lettland, Litauen, Malta, Rumänien, Slovakien och Slovenien. För Wassenaar-arrangemanget (WA) gäller detsamma för Cypern.

Årets arbete med kontrollistorna

De förändringar som görs i regimernas kontrollistor under året lyfts in i bilaga I till den ovan nämnda rådsförordningen och blir därmed juridiskt bindande för EU:s medlemsstater. I enlighet med sina delegerade befogenheter (förordning (EU) nr 599/2014), har kommissionen uppdaterat bilaga I i enlighet med de ändringar som beslutats i exportkontrollregimerna, samt gjort följdändringar i bilaga IIa-IIg och bilaga IV. Ändringarna trädde i kraft den 16 december 2017.

Arbetet inom WPDU

Verksamheten inom rådsarbetsgruppen för PDA-frågor (WPDU) under 2017 dominerades av fortsatta förhandlingar om kommissionens förslag till omarbetning av PDA-förordningen, vilket offentliggjordes hösten 2016. Det rör sig om en omfattande revidering av nuvarande förordning. Syftet är enligt kommissionen att modernisera reglerna med hänsyn till den tekniska och politiska utvecklingen samt att effektivisera förfarandet. Kommissionen föreslår bl.a. att EU:s exportkontrollsystem ska utvidgas till att omfatta ett nytt koncept, mänsklig säkerhet, som föreslås innefatta både mänskliga rättigheter och säkerhet för EU och dess medlemsstater. Kommissionen riktar särskilt in sig på teknik som kan användas för it-övervakning och dataintrång. Det handlar bland annat om utrustning för avlyssning av mobil telekommunikation, intrångsprogram, övervakningscentraler och digital forensisk teknik. Produktlistan (bilaga I) till förordningen, som i sin helhet utgörs av regimernas kontrollistor, ska enligt förslaget kompletteras med en ny EU-autonom lista (bilaga IB i förslaget) med ovan nämnda produkter, som alltså framgent ska omfattas av tillståndskrav för export. Kommissionen ber också om mandat för att i nära samråd med medlemsstaterna och de berörda parterna utarbeta riktlinjer för att stödja den praktiska tillämpningen av exportkontrollen av sådan teknik för att ”skydda den allmänna säkerheten och moralen”.

Kommissionen föreslår en utvidgning av generalklausulen (*catch-all*-bestämmelsen) som innebär att tillstånd ska krävas för export från EU för samtliga produkter med dubbla användningsområden – även sådana som inte har listats – om exportören har fått information om att de kan befaras komma att användas av personer som medverkar till att begå allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, internationell humanitär rätt eller bidrar till ett inre förtryck i det slutliga bestämmelselandet. För

bestämmelsens tillämpning krävs vidare bevis för att den avsedda slutanvändaren använder produkten eller liknande produkter för sådana kränkningar.

Bland de föreslagna förenklingarna finns införande av nya generella EU-exporttillstånd avseende bl. a. kryptering, leveranser av lågt värde och företagsintern överföring av programvara och teknik. Med anledning av förslaget lämnade regeringen den 2 november 2016 en faktapromemoria (2016/17:FPM22) till riksdagen. I promemorian redovisades de huvudsakliga delarna i förslaget och regeringens preliminära ståndpunkt. Regeringen anförde att den delade kommissionens ambition att verka för ett strikt, effektivt och modernt exportkontrollsystem inom EU och bland medlemsstaterna. Regeringen var även ense med kommissionen om att minska riskerna för att it-övervakningsteknologi används på ett skadligt sätt som allvarligt kränker mänskliga rättigheter. När det gäller aspekten om mänskliga rättigheter i det nya förslaget konstaterades att mänskliga rättigheter är en prioriterad fråga för Sverige och EU och att det ligger i vårt intresse att bidra aktivt till att integrera mänskliga rättigheter i de externa aspekterna av EU:s politik. Det poängterades även som viktigt att mekanismer som införs för att stärka mänskliga rättigheter och påverka repressiva stater är ändamålsenliga, precisa och effektiva. Detta gäller särskilt om åtgärderna rör hinder i internationella handelsflöden vilka är grundläggande för såväl EU:s som tredjelandets fortsatta välbefinnande.

Regeringen framförde som sin utgångspunkt att de multilaterala exportkontrollregimerna (t.ex. NSG och WA) fortsatt borde utgöra grunden för EU:s produktlista då dessa kontrollregimer är väl etablerade, har bredare anslutning än EU-kretsen och inrymmer den höga tekniska kompetens som krävs. Regeringen ställde sig tveksam till att – som kommissionens förslag syftar till – bygga upp en dubblerande EU-kompetens i förhållande till kontrollregimerna då det kan leda till en divergerande EU-autonom exportkontroll. I detta sammanhang framhölls de kostnadsdrivande effekterna för kommissionen och medlemsstaterna, liksom att Sverige och EU i tider av ökat ömsesidigt beroende i första hand bör sträva efter så globala och enhetliga regler som möjligt. Avslutningsvis betonade regeringen vikten av en noggrann och bred analys av förslaget och dess följdverkningar.

I februari 2017 anordnade Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) ett uppföljande intressentmöte där Sipri gav en presentation av förslaget och företrädare för svenskt näringsliv och civilsamhället deltog. Parallellt med behandlingen i rådet skedde även beredning av förslaget i Europaparlamentet. Förslaget behöver godkännas av såväl rådet som parlamentet.

Arbetet inom koordinationsgruppen för PDA (DUCG)

Verksamheten inom koordinationsgruppen DUCG (eng. *Dual-use Coordination Group*) syftar till att samordna tillämpningen av PDA-förordningen. Under året har gruppen bl.a. lämnat stöd i arbetet med att uppdatera den EU-gemensamma kontrollistan, tagit fram statistikunderlag till kommissionens årliga rapport om exportkontroll, utbytt erfarenheter och information om nationellt genomförande av PDA-

3.3.1 FN:s säkerhetsråds resolution 1540 och Proliferation Security Initiative (PSI)

FN:s säkerhetsråd antog i april 2004 resolution 1540. Med stöd av kapitel VII i FN-stadgan fastställer resolutionen genom bindande beslut skyldigheter för alla FN:s medlemsstater att förhindra icke-statliga aktörer (terrorister) från att få tillgång till massförstörelsevapen och deras vapenbärare samt produkter med koppling till sådana vapen. Det fastslås bl.a. att alla stater ska inrätta en effektiv nationell kontroll av export, transittrafik, omlastningar och vidareexport. Resolutionen innehåller även bestämmelser om bistånd till andra länder för genomförandet av de åtgärder som den förpliktar.

Genom resolution 1540 fattades också beslut om att inrätta en kommitté med uppgift att rapportera till säkerhetsrådet om genomförandet av resolutionen. FN:s medlemsländer uppmanas att rapportera till kommittén om åtgärder som de vidtagit för att genomföra resolutionen. Mandatet för 1540-kommittén löper till april 2021.

En internationell verksamhet som har beröringspunkter med, och är delvis överlappande med säkerhetsrådets resolution 1540, är *Proliferation Security Initiative* (PSI) som 105 länder anslutit sig till. EU och Sverige stöder detta initiativ som syftar till att – inom ramen för folkrätten och nationell rätt – stärka det internationella samarbetet för att bättre kunna förhindra transporter till obehöriga mottagare av massförstörelsevapen och insatsvaror till sådana produkter.

Det nationella arbetet med att upprätthålla nödvändig beredskap och agera i ett brådskande ärende av denna typ är fördelat mellan berörda myndigheter i enlighet med ordinarie ansvarsprinciper. Sverige deltog i en regional PSI-övning med flera östersjöstater under estniskt värdskap i juni.

4 Ansvariga myndigheter

4.1 Inspektionen för strategiska produkter

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) är förvaltningsmyndighet för ärenden och tillsyn enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, i det senare fallet om inte någon annan myndighet har detta till uppgift. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har sådant ansvar när det gäller särskilt känsliga kärntekniska produkter.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Försvarets radioanstalt (FRA) bistår ISP med teknisk specialistkompetens och bl.a. Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must), Säkerhetspolisen (Säpo) och

Skr. 2017/18:114 FRA bistår ISP med information. ISP har även ett etablerat samarbete med Tullverket. Vissa av ISP:s tillsynsbesök genomförs som gemensamma tillsynsbesök med Tullverket och myndigheterna utbyter även information om utförelsetillstånd.

Genom regeringsbeslut har ISP utsetts att som s.k. behörig myndighet fullgöra vissa angivna uppgifter enligt rådsförordningar om sanktioner som beslutats av Europeiska unionen. ISP har också vissa tillsynsuppgifter i förhållande till särskilda förbudsföreskrifter som regeringen meddelat med stöd av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.

ISP, som är nationell myndighet under 1992 års konvention om förbud mot kemiska vapen (CWC), utför de uppgifter som följer av lagen (1994:118) om inspektioner enligt denna konvention. Den verksamheten hos ISP behandlas inte i denna skrivelse.

ISP är även tillståndsmyndighet för ärenden enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 258/2012 av den 14 mars 2012 som reglerar tillstånd att exportera civila skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition utanför EU samt vissa import- och transiteringsåtgärder.

Myndighetens uppgifter framgår av förordningen (2010:1101) med instruktion för Inspektionen för strategiska produkter. Av förordningen framgår bland annat att ISP varje år före den 15 februari ska lämna regeringen dels en redogörelse för den svenska exporten av krigsmateriel och andra strategiska produkter under det föregående kalenderåret, dels en beskrivning av viktiga tendenser inom svensk och internationell exportkontroll.

Under 2015 och 2016 genomförde Riksrevisionen en granskning av exportkontrollen av krigsmateriel. ISP var behjälplig i arbetet. Syftet var att undersöka om exportkontrollen av krigsmateriel sker på ett effektivt sätt och fungerar som avsett. Resultatet redovisades i en granskningsrapport (RiR 2017:2) som publicerades i januari 2017. Den innehåller slutsatser och rekommendationer som avser ISP och regeringen. I rapporten konstateras att ISP har ett fungerande arbetssätt. Samtidigt rekommenderas vissa åtgärder avseende skriftliga rutiner för handläggning, dokumentation av ärenden, tillgång till information och riskanalys avseende korrupktion. Regeringen besvarade Riksrevisionens rapport i en skrivelse till riksdagen (skr. 2016/17:160) i maj 2017.

Kontakter med företagen

ISP har löpande kontakter med de företag som berörs av kontrollverksamheten. I lagen om krigsmateriel och i förordningen om krigsmateriel föreskrivs flertalet skyldigheter för företagen att lämna underrättelser och uppgifter till ISP. Exempelvis ska företagen på regelbunden basis till ISP redovisa den marknadsföring som de har bedrivit utomlands. Dessa rapporter ligger till grund för ISP:s återkommande genomgångar med företagen om deras exportplaner. ISP kan lämna positiva eller negativa s.k. förhandsbesked till företagen avseende känsliga eller tidigare oprövade destinationer.

Förutom att fatta beslut i utförelseärenden granskar ISP de underrättelser som företag och myndigheter är skyldiga att lämna senast

fyra veckor innan ett anbud lämnas eller ett avtal ingås om export av, eller annan utlandssamverkan om, krigsmateriel. ISP har i detta skede möjlighet att meddela förbud mot att den föranmälda åtgärden genomförs. De krigsmaterielexporterande företagen ska också rapportera om de leveranser som genomförts med stöd av lämnade tillstånd.

Till skillnad från det som gäller krigsmateriel krävs enligt exportkontrollagstiftningen inget tillstånd för att tillverka PDA-produkter. Vidare krävs som huvudregel inte tillstånd för försäljning inom EU (tillstånd krävs endast för s.k. bilaga IV-produkter). Den kontrollista som gäller enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 (PDA-förordningen) anger vilka produktområden som omfattas av tillståndskrav för export utanför EU. Vid klassificering av huruvida en produkt är att betrakta som PDA-produkt eller inte, är det i första hand företagen som ska klassificera sina produkter. När ett företag är osäkert på om dess produkt omfattas av kontroll eller inte kan företaget lämna in en produktförfrågan till ISP. Mot denna bakgrund ser ISP:s kontakter med PDA-företag annorlunda ut än vad som gäller krigsmateriel. Med undantag för ett fåtal företag möter ISP PDA-företagen mindre regelbundet.

I sin tillsynsroll genomför ISP tillsynsbesök hos företag för att följa upp deras interna exportkontrollorganisation. Under år 2017 genomförde ISP 32 tillsynsbesök.

Finansiering

Regler om ISP:s finansiering framgår av regeringens förordning (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter. En stor del av myndighetens verksamhet avgiftsfinansieras. Förordningen föreskriver att kretsen av avgiftsskyldiga fördelas på tre avgiftskollektiv: krigsmateriel, produkter med dubbla användningsområden och produkter enligt lagen om inspektioner enligt FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen.

När ISP genom förordningen (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition fick till uppgift att pröva ärenden om exporttillstånd enligt förordning (EU) nr 258/2012, gavs ISP också rätt att ta ut avgifter för prövning av ansökningarna.

Delar av ISP:s internationella verksamhet och arbete avseende internationella sanktioner anslagsfinansieras via Utrikesdepartementet.

ISP:s tjänsteexport ska i huvudsak finansieras av någon annan part än ISP. Under 2017 genomfördes ingen tjänsteexport.

Exportkontrollrådet (EKR)

Riksdagen beslutade år 1984, på grundval av prop. 1984/85:82 om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport, att en rådgivande nämnd i krigsmaterielfrågor skulle inrättas. Regeringen ombildade nämnden till Exportkontrollrådet (EKR) i samband med inrättandet av ISP år 1996. Regler för rådets sammansättning och verksamhet finns i ISP:s instruktion. Samtliga riksdagspartier är representerade i EKR. ISP:s generaldirektör är dess ordförande. En lista över rådets ledamöter under år 2017 finns nedan.

ISP:s generaldirektör ansvarar för urvalet av ärenden som görs till föremål för samråd med Exportkontrollrådet. Ofta sker samråd innan förhandsbesked lämnas till ett företag. Därutöver ska generaldirektören samråda med rådet innan ISP lämnar över ett ärende till regeringen för dess prövning enligt lagen om krigsmateriel eller enligt lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

Vid EKR:s sammanträden redovisar Utrikesdepartementet bedömningar av de köparländer som är aktuella. Forsvarsdepartementet medverkar med bedömningar om ärendenas försvarspolitiska betydelse. Generaldirektören kan även kalla andra experter. En uppgift för rådet är att lämna synpunkter avseende tilltänkt export med utgångspunkt i de svenska riktlinjerna, EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport samt FN:s vapenhandelsfördrag, till ytterligare vägledning för ISP.

Ledamöterna ges full insyn i handläggningen av utförelseärenden. Generaldirektören redovisar fortlöpande samtliga utförelsebeslut avseende export, behandlade anbudsunderrättelser och samarbetsavtal samt meddelade förhandsbesked. Från och med 2005 har ISP även redovisat samtliga utförelsebeslut avseende export av produkter med dubbla användningsområden i EKR. Sammantaget säkerställer detta system en god insyn i tillämpningen av exportkontrollregelverket för parlamentariker från samtliga partier i riksdagen.

Avsikten med det svenska systemet, som vid en internationell jämförelse är unikt på så sätt att företrädare för de politiska partierna i förväg får tillfälle att diskutera tänkbara exportaffärer, är att skapa en bred förankring av exportkontrollpolitiken och främja kontinuitet i den förda politiken. Till skillnad från det som gäller i flera andra länder, behandlas ärenden i Exportkontrollrådet på ett tidigt stadium innan en konkret affär genomförs. Eftersom det skulle vara kommersiellt skadligt för exportföretagen om deras avsikter blev kända innan en affär kommit till stånd, är diskussionerna i rådet inte offentliga. De bedömningar som görs av enskilda länder omfattas normalt av utrikessekretess.

Exportkontrollrådet ersätter inte Utrikesnämnden i sådana ärenden som regeringen enligt regeringsformen ska överlägga med Utrikesnämnden om. Under 2017 höll Exportkontrollrådet sju sammanträden.

År 2015 beslutade regeringen att förordna nedanstående personer att vara ledamöter i Exportkontrollrådet. Ledamöternas förordnande löper ut vid utgången av 2018:

riksdagsledamoten Jan R Andersson (M)
riksdagsledamoten Annicka Engblom (M)
riksdagsledamoten Stig Henriksson (V)
riksdagsledamoten Mikael Jansson (SD)
riksdagsledamoten Kerstin Lundgren (C)
riksdagsledamoten Mattias Ottosson (S)
riksdagsledamoten Pernilla Stålhammar (MP)*
riksdagsledamoten Caroline Szyber (KD)
riksdagsledamoten Anna-Lena Sörenson (S)
tidigare riksdagsledamoten Lars Johansson (S)
tidigare riksdagsledamoten Nina Larsson (L)
tidigare riksdagsledamoten Per Westerberg (M)

*Entledigad genom regeringsbeslut den 13 december 2017.

Samverkansrådet

För samverkan mellan myndigheter i icke-spridningsfrågor är ett samverkansråd knutet till ISP. Det består av generaldirektören samt ledamöter från de samverkande myndigheter som ISP utser. Samverkansrådet sammanträdde en gång under 2017.

Det teknisk-vetenskapliga rådet

För att bistå ISP:s generaldirektör i beredningen av ärenden som rör klassificering av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden är ett teknisk-vetenskapligt råd knutet till inspektionen. Det består av företrädare för institutioner med överblick över teknologins tillämpning på civila respektive militära områden. Det teknisk-vetenskapliga rådet höll under 2017 tre möten.

4.2 Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är, enligt förordningen (2008:452) med instruktion till Strålsäkerhetsmyndigheten, förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av joniserande och icke-joniserande strålning, frågor om säkerhet och fysiskt skydd i kärnteknisk och annan verksamhet med strålning samt frågor om nukleär icke-spridning.

SSM:s uppgifter inom icke-spridning i samband med export av kärnämne och kärntekniska produkter anges i ovannämnda förordning, samt i förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Av denna framgår att SSM beslutar om tillstånd för export till ett land utanför EU och för överföring inom EU av kärnämne och kärntekniska produkter, förutom i vissa specifika fall, definierade i förordningen, där regeringen är beslutande organ. Produkterna är specificerade i bilaga I, kategori 0, och i bilaga IV, till rådets förordning (EG) nr 428/2009. SSM är även nationell tillsynsmyndighet vad gäller efterlevnaden av dessa bestämmelser.

SSM är utsedd genom regeringsbeslut att vara behörig myndighet och fullgöra uppgifter avseende tillståndsprövning kopplat till rådets förordning (EU) nr 267/2012 om restriktiva åtgärder mot Iran samt rådets förordning (EG) nr 329/2007 om restriktiva åtgärder mot Nordkorea.

Inom området nukleär icke-spridning är SSM också enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet nationell tillsynsmyndighet för att svensk kärnteknisk verksamhet bedrivs på sådant sätt att den uppfyller de förpliktelser som följer av Sveriges internationella överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen. SSM är även nationell kontaktpunkt för IAEA:s databas för olovlig handel och annan otillåten hantering av kärnämnen och radioaktiva ämnen.

SSM samarbetar med andra myndigheter i exportkontrollfrågor, framför allt ISP. SSM får också stöd med teknisk specialistkompetens

Kontroll av kärnteknisk export

Kärnämne (uran, plutonium och torium) och kärntekniska produkter klassas som PDA-produkter och export är därför reglerad i förordning (EG) nr 428/2009. Export ut ur EU kräver tillstånd, men EU:s generella exporttillstånd gäller inte för dessa produkter. Därutöver, för flera produkter, däribland särskilt känsligt kärnämne och kärnteknisk utrustning, krävs tillstånd även för överföringar inom EU.

Vid en ansökan om tillstånd till export av kärnbränsle prövar SSM parallellt frågan om eventuell överlåtelse av kärnämnet enligt lagen (1984:3) och förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet. För använt kärnbränsle granskar SSM även frågan om hur materialet slutligt ska tas om hand. I fråga om använt kärnbränsle som härrör från en kärnteknisk verksamhet i Sverige ska ansökan bl.a. innehålla en försäkran om att den som för ut materialet kommer att återta materialet, om det inte kan tas om hand på avsett sätt. SSM beslutar därutöver om transporten av kärnämne i syfte att förhindra radiologiska olyckor och för att se till att adekvat fysiskt skydd finns.

De villkor som ställs vid beslut om exporttillstånd utgår från de riktlinjer som överenskommit inom Nuclear Suppliers Group (NSG). Däri ingår att inhämta vissa angivna försäkringar från mottagarlandets regering, innan ett exporttillstånd kan beviljas. Försäkringen ska avse att produkterna är för fredlig användning, att IAEA har full kontrollrätt i landet samt att kärnämne i landet har adekvat fysiskt skydd. Därutöver ska det garanteras att vidareexport inte kommer att ske utan motsvarande försäkringar. SSM har i uppdrag att å regeringens vägnar inhämta försäkringen från det mottagande landets regering vid kärnteknisk export, samt att utforma och avlämna Sveriges regeringsförsäkran till det exporterande landets regering vid import av sådant material. Vid en första affär inhämtar dock Utrikesdepartementet försäkringen vid export eller avger försäkringen vid import.

EU:s samtliga medlemsländer är en del av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget), vars syfte bl.a. är att upprätta en gemensam marknad för speciella material och utrustning inom kärnenergiområdet och att garantera att ett kärnämne inte används för andra ändamål än vad det är avsett för. Samtliga EU:s medlemsländer har också anslutit sig till icke-spridningsavtalet (NPT) och har slutit kontrollavtal med IAEA med tillhörande tilläggsprotokoll. Regeringen anser att det tillståndsförfarande som finns för handel inom EU enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 och medlemsländernas åtaganden inom ramen för Euratom i normalfallet ger tillräcklig säkerhet vid överföringar av kärnämne och kärntekniska produkter mellan EU-stater och är i överensstämmelse med NSG:s riktlinjer.

EU har inom ramen för Euratomfördraget rätt att ingå avtal med tredjeland. Bilateral avtal om kärnenergens fredliga användning har ingåtts mellan EU och Australien, Japan, Kanada, Ukraina, USA, respektive Uzbekistan. Ett motsvarande avtal finns mellan EU och Sydafrika men det hade under 2017 ännu inte trätt i kraft.

Samtliga medlemsländer i EU har förbundit sig att till IAEA rapportera utförelse av kärnämne och kärnteknisk utrustning, enligt tilläggsprotokollet till kontrollavtalet med IAEA, för Sveriges del INFCIRC/193/Add.8. För Sverige innebär det att Europeiska kommissionen, via sin säkerhetskontroll under Euratomfördraget, rapporterar utförelse av kärnämne till IAEA och att SSM rapporterar utförelse av kärnteknisk utrustning till IAEA. För denna rapportering krävs (till skillnad från vad som gäller för övriga PDA) anmälan till SSM om utförd export av kärntekniska produkter förtecknade i bilaga I, kategori 0, till rådets förordning (EG) nr 428/2009.

Under år 2017 hanterade SSM 73 inkomna exportansökningar. Dessa rörde uteslutande produkter för kärnreaktorer och kärnbränsle, varav ungefär en tredjedel utgjordes av teknisk dokumentation och programvara. Uppgifter om SSM:s beviljade exporttillstånd under 2017 finns i bilaga 2, tabell 21.

SSM har efter behov kontakter med de företag som berörs av kontrollverksamheten. I sin tillsynsroll genomför SSM besök hos företag för att se till att dessa är medvetna om och uppfyller de krav som ställs på företagen vid överföring inom EU eller export ut ur EU av PDA. Under 2017 genomfördes tre tillsynsbesök.

5 Statistik och begrepp

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) förser regeringen med det statistiska underlag som ligger till grund för redovisningen av den svenska exporten av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Uppgifterna i skrivelsen baseras på den lagstadgade rapportering som krigsmaterielexporterande företag och myndigheter årligen lämnar till ISP. Redovisningen av den svenska krigsmaterielexporten under år 2017 presenteras i bilaga 1 och export av produkter med dubbla användningsområden i bilaga 2.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) följer den kärntekniska utvecklingen i Sverige och bidrar med det statistiska underlaget till regeringens redovisning av export av kärntekniska produkter med dubbla användningsområden. Redovisningen finns i bilaga 2.

Redovisning av krigsmaterielrelaterad verksamhet

Tillverkning och tillhandahållande

De företag som har tillstånd att tillverka och tillhandahålla krigsmateriel är skyldiga att lämna redovisningar i olika hänseenden till ISP. Redovisningsskyldigheten gäller även myndigheter som bedriver exportkontrollerad verksamhet utomlands.

Under 2017 omfattades 184 företag och två myndigheter av redovisningsskyldigheten. 57 av företagen samt två myndigheter exporterade krigsmateriel eller tekniskt bistånd under året.

Redovisningen av krigsmaterielexporten avser dels de tillstånd för utförsel som ISP beviljat under året, dels den faktiska utförsel som skett från Sverige. I vissa tabeller visas även statistik från tidigare år som jämförelse. Det bör påpekas att enstaka försäljningar och leveranser av större system kan orsaka kraftiga svängningar i den årliga statistiken.

Värdet och omfattningen av de tillstånd som utfärdats av ISP ger endast en indikation på hur den faktiska exporten kan komma att se ut under efterföljande år. Detta beror bland annat på att inte alla tillstånd utnyttjas och att de faktiska leveranserna kan ske flera år efter att utförseltillståndet utfärdats. Det aggregerade värdet på beviljade utförseltillstånd har blivit en allt sämre indikator på nästkommande års leveranser i takt med att fler globala och generella tillstånd utfärdas. För dessa typer av utförseltillstånd är värdet i regel inte specificerat.

Statistik om den faktiska exporten baseras på företagens fakturerade och levererade krigsmateriel och tekniskt bistånd. I nuläget inkluderas inte leasingavtal med utländska kunder i underlaget för exportstatistik.

Den svenska krigsmaterielexporten redovisas även i den allmänna utrikeshandelsstatistiken som grundas på Tullverkets uppgifter till Statistiska centralbyrån (SCB). SCB använder sig dock av andra produktkategorier än ISP i sin redovisning och siffrorna är således inte direkt jämförbara med ISP:s statistik.

Militärt inriktad utbildning

Militärt inriktad utbildning av utländska medborgare får enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel inte bedrivas inom eller utom landet utan tillstånd av ISP. Förbudet gäller inte utbildning som är knuten till försäljning av krigsmateriel för vilken utförseltillstånd erhållits.

Ett tillstånd för militärt inriktad utbildning utfärdades under år 2017 (Storbritannien).

Följdleveranser

Det kan ibland vara av intresse att närmare studera hur stor andel av de beviljade utförseltillstånden för försäljning till ett visst land som avser s.k. följdleveranser. I statistikredovisningen lämnas en sådan redogörelse för länder utanför EU/OECD. Där redovisas även vilken typ av produkt som omfattas av nya tillstånd.

Kategorier av krigsmateriel

Efter genomförandet av direktiv 2009/43/EG om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen är den svenska krigsmaterieförteckningen numera likalydande med EU:s militära lista, med tre nationella tillägg (kärnladdningar, fortifikatoriska anläggningar och vissa kemiska stridsmedel).

Den svenska krigsmaterieförteckningen är också kompletterad med en uppdelning mellan krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK). Den närmare definitionen av respektive klassificering framgår av förordningen (1992:1303) om krigsmateriel och EU:s militära lista. I skrivelsen redovisas uppdelningen både på KS/ÖK samt

krigsmaterielförteckningens beteckningar (ML) och nationella tillägg (NL) i förekommande fall. Kategorin krigsmateriel för strid omfattar materiel med förstörelsebringande verkan inklusive sikten för sådan materiel samt materiel för eldledning. Kategorin övrig krigsmateriel omfattar delar och komponenter till krigsmateriel för strid samt materiel som inte har direkt förstörelsebringande verkan i en stridssituation.

När det i en tabell anges att utförseltillstånd beviljats eller export skett inom en viss ML-kategori innebär detta att en eller flera av kategorins produkter avses. Det betyder inte att utförseltillstånd har beviljats för eller export skett av samtliga produkter inom materielkategorin.

Avtal om tillverkningsrätt och samarbete samt ägande i utländska rättssubjekt

ISP beviljade under 2017 sex tillstånd för svenska företag att ingå avtal som innebär upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrätt till någon utanför Sverige (7 § lagen om krigsmateriel). Tillstånden har avsett följande länder: Danmark, Indien, Japan, Lettland, Polen och Republiken Korea.

Under 2017 beviljade ISP 22 tillstånd för svenska myndigheter och svenska företag att ingå samarbetsavtal med någon utanför landet om att gemensamt med denne eller för dennes räkning tillhandahålla tekniskt bistånd till någon i utlandet, utveckla krigsmateriel eller metod för framställning av sådan materiel eller om att gemensamt tillverka krigsmateriel (8 § lagen om krigsmateriel). Tillstånden har avsett följande länder: Belgien, Brasilien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Indien, Italien, Kanada, Malaysia, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Republiken Korea, Saudiarabien, Schweiz, Storbritannien, Tyskland och USA.

ISP beviljade under 2017 sju tillstånd för svenska myndigheter och svenska företag att ingå avtal om tillägg eller ändring av avtal av sådant slag som kräver tillstånd enligt 7 eller 8 § den nämnda lagen (9 § lagen om krigsmateriel). Tillstånden har avsett följande länder: Estland, Norge, Pakistan och Tyskland. Övriga tre tillstånd har avsett Europeiska försvarsbyrån, EDA.

Den som genom avtal har upplåtit tillverkningsrätt avseende krigsmateriel till någon i utlandet eller som har ingått avtal om samarbete med någon i utlandet ska årligen redovisa om avtalen fortfarande är i kraft, om tillverkning eller annat samarbete alljämt förekommer samt hur samarbetet bedrivs (23 § förordningen om krigsmateriel). Under 2017 redovisade nio företag och en statlig myndighet 110 avtal om upplåten tillverkningsrätt eller ingångna avtal om samarbete i 25 länder.

Den som har ett tillverknings- eller tillhandahållandetillstånd avseende krigsmateriel (samt statliga myndigheter som bedriver motsvarande verksamhet) har en skyldighet att lämna uppgift till ISP om ägande i utländska rättssubjekt som bedriver utveckling, tillverkning, marknadsföring eller försäljning av krigsmateriel (17 § lagen om krigsmateriel). Under 2017 redovisade sex företag ägande i 76 utländska rättssubjekt i 37 länder.

Export av krigsmateriel

Tabell 1 Antal inkomna ärenden rörande export av krigsmateriel

Ärendetyp	2015	2016	2017
Förhandsbesked	37	47	39
Anbudsärenden	294	267	275
Utförelstillstånd	1 123	1 059	1 104

Antalet inkomna ärenden rörande export av civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen utanför EU framgår av tabell 16.

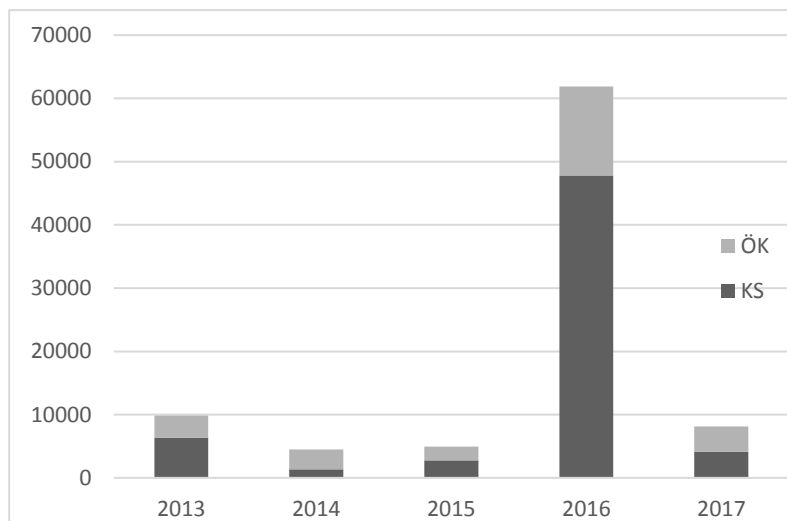
Tabell 2 Värdet av beviljade utförelstillstånd under 2013- 2017 uppdelat på krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK)

År	Värde i löpande priser, mnkr			Förändring i procent		
	Totalt	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK
2013	9829	6339	3490	+24	+23	+25
2014	4481	1349	3132	-54	-78	-10
2015	4949	2790	2159	+10	+107	-31
2016	61879	47790	14089	+1150	+1613	+553
2017	8138	4122	4016	-87	-91	-71

Värdet av beviljade exporttillstånd rörande civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen utanför EU framgår av tabell 16.

Tabell 3 Värdet av beviljade utförelsetillstånd uppdelat på krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK) 2013–2017 (mnkr)

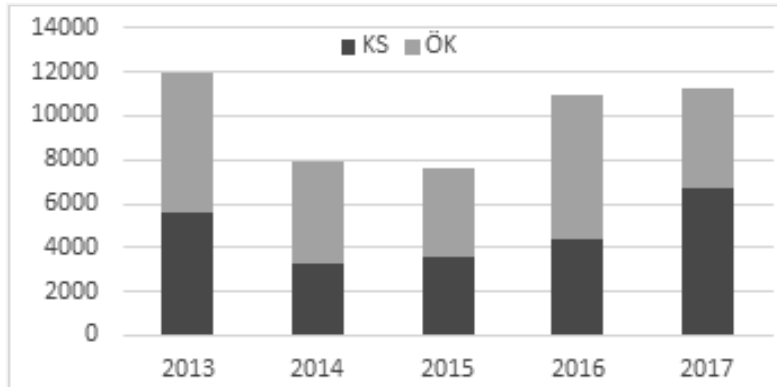
Skr. 2017/18:114
Bilaga 1

Tabell 4 Faktisk krigsmaterielexport 2013–2017 jämförd med total varuexport

År	Sveriges totala varuexport (löpande priser) mnkr	Krigsmaterielexport Andel av varuexp. %	Krigsmaterielexport					
			Löpande priser, mnkr			Förändring i procent		
			Total	KS	ÖK	Total	KS	ÖK
2013	1 090 800	1,09	11942	5554	6388	+22	+48	+6
2014	1 127 000	0,71	7958	3258	4700	-33	-41	-26
2015	1 180 600	0,64	7603 ¹	3560	4043	-4	+9	-14
2016	1 192 700	0,92	10989	4410	6579	+45	+24	+63
2017	1 306 900	0,86	11251	6697	4554	+2	+52	-30

¹ Varav 143 mkr avser export av civila skjutvapen samt ammunition till dessa.

Tabell 5 Faktisk krigsmaterielexport 2013–2017 (mnkr)

Tabell 6 Kategorier av krigsmateriel

EU ML	KS-klassade produkter (övriga är ÖK)	Omfattning
1	ML 1 a utom revolverar och pistoler samt vapen utformade för jakt och sportskytte. Slutstycken, eldrör (pipor), mantlar och lådor. ML 1c	Slätborrade vapen med en kaliber som understiger 20 mm, andra vapen och automatvapen med en kaliber på högst 12,7 mm (0,50 tum) samt tillbehör och särskilt utformade komponenter för dessa vapen.
2	ML 2 a utom signaturdämpande anordningar. Eldrör, mekanismer, markplattor och rekylhämnrättningar. ML 2d	Slätborrade vapen med en kaliber på minst 20 mm, andra vapen eller utrustning med en kaliber som överstiger 12,7 mm (0,50 tum), kastare samt tillbehör liksom särskilt utformade komponenter för dessa vapen.
3	ML 3 a utom rök, lys och övningsammunition samt ammunition med expanderande kula av typ som används för jakt eller sportskytte. Projektiler, granatkroppar, målsökare och stridsdelar.	Ammunition och temperingsdon samt särskilt utformade komponenter för sådana.

4	ML 4 a utom rökbehållare, patroner och simulatorer. Målsökare, stridsdelar, tändrör, zondrör, motorer, styrsystem, eldrör och lavetter. ML 4 b. Endast aktivering, avfyring, läggning, detonering samt avlossning av KS definierad utrustning.	Bomber, torpeder, raketer, missiler, andra anordningar och laddningar med sprängverkan samt tillhörande utrustning och tillbehör och särskilt utformade komponenter för sådana.
5	ML 5 a) ML 5 b endast målfångnings, målangivnings- samt målföljningssystem.	Eldlednings-, övervaknings- och varningsutrustning samt relaterade system, utrustning för försök och skottställning samt motmedelsutrustning som utformats särskilt för militär användning samt komponenter och tillbehör som utformats särskilt för dessa.
6	ML 6 a med begränsning till not 1 a) och b)	Markfordon och komponenter.
7	ML 7 a), b) och e)	Kemiska eller biologiska toxiska agens, "agens för kravall-hantering", radioaktiva material, tillhörande utrustning, komponenter och material.
8	ML 8 a), b) och c)	"Energetiska material", och besläktade substanser.
9	ML 9 a) 1, 2a) och b)	Krigsfartyg (ytfartyg eller undervattensfarkoster), särskild marin krigsmateriel, tillbehör, komponenter och andra ytfartyg.
10	ML 10 a) stridsflygplan samt c) UAV med beväpning	"Luftfartyg", "lättare än luft-farkoster", "obemannade luftfartyg" ("UAV"), flyg-motorer och utrustning för "luftfartyg", tillhörande utrustning samt komponenter som särskilt utformats för militär användning.
11		Elektronisk utrustning, "rymdfarkoster" och komponenter som inte anges på något annat ställe i EU:s gemensamma militära förteckning.
12	ML 12 a)	Höghastighetsvapen med kinetisk energi och tillhörande utrustning samt komponenter som utformats särskilt för dessa vapen.
13		Pansar- eller skyddsutrustning, konstruktioner och komponenter.
14		"Specialiserad utrustning för militär utbildning" eller för simulering av militära scenarion, simulatorer som särskilt utformats för att träna användningen av skjutvapen eller vapen enligt ML1 eller ML2 och särskilt utformade komponenter och tillbehör för dessa.

15		Bild- eller motmedelsutrustning som utformats särskilt för militär användning, och särskilt utformade komponenter och tillbehör för denna.
16		Smidesstycken, gjutstycken och andra obearbetade produkter vars användning i en produkt som omfattas av förteckningen går att identifiera genom materialets beståndsdelar, form eller funktion, och som utformats särskilt för någon produkt som omfattas av ML1-4, ML6, ML9, ML10, ML12 eller ML19.
17		Övrig utrustning, material och "bibliotek samt komponenter som utformats särskilt för dessa.
18		Utrustning och komponenter för framställning av produkter.
19	ML 19 a), b), c) och f)	Vapensystem baserade på riktad energi (DEW), därtill hörande utrustning eller motmedelsutrustning och testmodeller och särskilt utformade komponenter för dessa.
20		Kryogen och "supraledande" utrustning och särskilt utformade komponenter och tillbehör för sådan.
21		"Programvara".
22		"Teknik".

Tabell 7 Utförelsetillstånd och faktisk export under år 2017 fördelat på mottagarländer och produktkategorier (mnkr)

Beviljade exporttillstånd av civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen utanför EU framgår av tabell 16. Beviljade utförelsetillstånd samt faktisk export av ammunition till jakt och sportskyttevapen (ÖK) till mottagare inom EU ingår i de värden som anges nedan. Beviljade utförelsetillstånd samt faktisk export av civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar till sådana vapen inom EU hanteras av Polismyndigheten och redovisas därför inte i denna bilaga.

Region/land	Beviljade utförelsetillstånd		Faktisk export		
	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
EU					
Belgien	14	1,3,5,8,11,17,21,22	41 926 035	1,3,5,8,13	11 449 749
Bulgarien	4	3,8,17 1,2,3,5,6,8,11,17,21	18 012 000	3,8 1,2,3,5,6,8,9,11,14,	49 630 778
Danmark	30	,22	442 427 869	17,21,22	213 601 768
Estland	6	1,2,3,6,17,21,22	0	3,5,6,13,14,17,22	71 665 497
Finland	42	1,2,3,4,5,6,8,14,17,	41 062 284	1,2,3,5,6,8,10,13,14	239 898 119

	21,22		,15,17,21,22			
Frankrike	38	1,3,4,5,6,8,10,11,14 ,17,18,21,22	107 013 954	1,3,5,6,8,9,11,13,14 ,17,21,22		
Grekland	3	4,17,22	21 855 000			
Irland	1	17	0	3,4,14,17		
Italien	21	3,4,5,6,8,17,22	198 212 658	2 3,4,5,6,8,11,13,17,2		
Kroatien	4	3,17	2 850 000	3		
Lettland	15	1,3,4,15,17,18	47 810 687	1,3,4,15,18		
Litauen	12	2,3,4,14,17,21,22	105 830 762	2,3,14,17		
Luxemburg	3	5,11,17,21,22	700 000	4,5,14,21		
Nederländerna	10	5,6,7,8,17,22	90 555 671	5,6,7,13,14,17 2,3,4,5,6,8,10,13,14		
Polen	18	2,3,5,6,8,17,22	94 401 000	,17,22		
Portugal	2	3,17	0	3		
Rumänien	2	17,22	9 900 000	3		
Slovakien	4	3,8,17	332 300	2,3,8,13		
Slovenien	2	3,17	0	3,13,14		
Spanien	16	2 1,3,4,6,8,11,17,21,2	23 031 234	3,8,11,13,17,21		
Storbritannien	40	1,3,4,8,10,11,14,17, 21,22	62 638 585 1 521 855	1,3,4,5,6,8,9,10,11, 13,14,17,18,21,22		
Sverige	4	4,5,18,21,22	000			
Tjeckien	7	4,8,17,21	1 781 490	3,4,8,10,13,17,21		
Tyskland	96	1,2,3,4,5,6,7,8,9,11, 17,18,21,22	546 539 298	1,2,3,4,5,6,7,8,9,11, 13,17,21,22		
Ungern	4	3,8,17	3 645 900	3		
Österrike	10	2,3,4,8,17	14 689 700	3,4,8,10,13,14,17,2 2		
Total	408	2 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10, 11,14,15,17,18,21,2	427 3 397 071	1,2,2 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10, 11,13,14,15,17,18,2		
Övriga Europa		Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Andorra				3		273 771
Grönland				1		100 207
Island	4	17	0	1,3,8,17		1 780 548
Norge	41	1,2,3,4,5,6,8,17,21, 22	184 205 352	1,2,3,4,5,6,8,9,10,1 3,14,17,21,22		620 629 765
Schweiz	19	1,2,3,5,6,8,17,21,22	130 320 670	2,3,5,6,8,10,11,13,1 7,22		169 974 677
Turkiet	5	7,8,11,14,21,22	58 835 527	8,13,22		70 831 883
Total	69	1,2,3,4,5,6,7,8,11,1 4,17,21,22	373 361 549	1,2,3,4,5,6,8,9,10,1 1,13,14,17,21,22		863 590 851
Nordamerika		Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Kanada	14	2,3,5,8,15,17,18,21, 22	92 987 849	2,3,5,8,13,17,21,22		321 728 879
USA	77	2,3,4,5,6,8,11,14,17, ,18,21,22	1 236 876 120	2,3,4,5,6,8,9,10,11, 13,14,17,18,21,22		812 676 032

Total	91	2,3,4,5,6,8,11,14,15, ,17,18,21,22	1 329 863 969	2,3,4,5,6,8,9,10,11, 13,14,17,18,21,22	1 134 404 911
Centralamerika/Karibien	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Mexiko	1	2,22	64 000 000	2,3,5,22	67 864 700
Total	1	2,22	64 000 000	2,3,5,22	67 864 700
Sydamerika	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Argentina	1	2,3,14	14 304 000	2,3	7 780 800
Brasilien	9	2,3,4,5,14,17,18,21, 22	196 318 501	2,3,4,10,13,14	3 467 396 033
Chile				3	225 545
Ecuador				5	374 255
Peru	1	8	1 685 000		
Uruguay				3	101 604
Total	11	2,3,4,5,8,14,17,18,2 1,22	212 307 501	2,3,4,5,10,13,14	3 475 878 237
Nordostasien	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Japan	21	2,3,4,5,8,14,22	302 095 966	2,3,4,8,14	25 506 773
Republiken Korea	16	5,8,9,15,21,22	148 460 947	4,5,8,9,13,21,22	152 427 391
Total	37	2,3,4,5,8,9,14,15,21, ,22	450 556 913	2,3,4,5,8,9,13,14,21, ,22	177 934 164
Sydostasien	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Brunei				2	52 040 196
Filippinerna	1	5,21,22	48 529 000		
Indonesien	1	10	279 000	10	279 000
Malaysia	2	5,11,21,22	0	2,5,21,22	16 851 310
Singapore	15	4,5,9,11,14,21,22	310 245 509	2,4,5,9,11,13,14,22	214 938 684
Thailand	6	2,5,9,10,11,21,22	4 530 534	2,5,9,10,21,22	51 805 919
Total	25	2,4,5,9,10,11,14,21, 22	363 584 043	2,4,5,9,10,11,13,14, 21,22	335 915 109
Sydasien	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Bangladesh	1	3	21 000 000	3	21 000 000
Indien	27	2,3,4,5,8,9,17,18,21, ,22	416 762 531	2,3,5,9,13,22	1 365 850 737
Pakistan	2	4,5,10,11,15,16,17, 21,22	1 350 000	4,5,10,11,21,22	110 383 336
Total	30	2,3,4,5,8,9,10,11,15, ,16,17,18,21,22	1 787 762 531	2,3,4,5,9,10,11,13,2 1,22	1 497 234 073
Mellanöstern	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Bahrain				22	140 000
Förenade	6	3,4,5,10,11,15,16,1	106 600 000	2,3,5,17,21,22	149 256 219

Arabemiraten		7,21,22			
Jordanien	1	13	21 100 000	13	9 170 670
Kuwait	2	4,22	51 691 066		
Qatar				17	6 344 508
Saudiarabien	4	4,5,10,11,21,22	0	4,5,10,22	6 568 539
Total	13	3,4,5,10,11,13,15,16,17,21,22	179 391 066	2,3,4,5,10,13,17,21,22	171 479 936
Nordafrika	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Algeriet	1	5,21,22	0	5,17	9 211 980
Tunisien				5	369 420
Total	1	5,21,22	0	5,17	9 581 400
Afrika söder om Sahara	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Botswana				2,3	38 275 911
Mauritius	2	3	0	3	36 606
Namibia				3	124 324
Sydafrika	15	2,3,4,5,8,10,17,21,22	47 787 986	1,3,4,8,10,13,17,21,22	276 574 892
Zambia				3	124 660
Total	17	2,3,4,5,8,10,17,21,22	47 787 986	1,2,3,4,8,10,13,17,21,22	315 136 393
Oceanien	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
Australien	15	2,4,5,8,11,14,17,21,22	90 913 438	2,3,4,5,10,11,13,14,15,17,22	258 462 421
Nya Zeeland	2	14,17	4 184 880	1,2,3,14,17,22	12 234 694
Total	17	2,4,5,8,11,14,17,21,22	95 098 318	1,2,3,4,5,10,11,13,14,15,17,22	270 697 115
Internationella organisationer	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljat materiel (EU-ML)	Värdet av tillstånden	Huvudkategori av exporterad materiel (EU-ML)	Värdet av exporten
FN	2	17,21,22	1 170 000	17,22	809 431
Total	2	17,21,22	1 170 000	17,22	809 431
Totalt	722	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,13,14,15,16,17,18,21,22	8 138 298	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,13,14,15,17,18,21,22	11 251 288
			807	1,22	849

Tabell 8a Faktisk export av krigsmateriel 2017 fördelad på länder och regioner uppdelad på KS och ÖK (mnkr)

Region/land	Värde KS	Värde ÖK	Värde totalt
EU			
Belgien	7 889 307	3 560 442	11 449 749
Bulgarien	49 242 310	388 468	49 630 778
Danmark	2 433 506	211 168 262	213 601 768
Estland	107 246	71 558 251	71 665 497

Finland	16 795 781	223 102 338	239 898 119
Frankrike	15 620 553	277 749 189	293 369 742
Irland	18 458 090	8 065 980	26 524 070
Italien	51 467 044	40 005 405	91 472 449
Kroatien	1 790 463	310 949	2 101 412
Lettland	31 019 598	1 756 919	32 776 517
Litauen	23 120	19 398 353	19 421 473
Luxemburg	118 720 000	745 270	119 465 270
Nederländerna	0	498 666 236	498 666 236
Polen	109 512 082	30 337 688	139 849 770
Portugal	0	1 203 967	1 203 967
Rumänien	0	665 000	665 000
Slovakien	1 048 271	1 785 678	2 833 949
Slovenien	2 400	230 636	233 036
Spanien	8 361 197	41 927 025	50 288 222
Storbritannien	105 867 154	179 493 377	285 360 531
Tjeckien	25 411 499	2 953 960	28 365 459
Tyskland	312 343 636	302 669 863	615 013 499
Ungern	0	4 143 541	4 143 541
Österrike	57 502 355	75 260 120	132 762 475
Total	933 615 612	1 997 146 917	2 930 762 529
Övriga Europa			
Andorra	0	273 771	273 771
Grönland	0	100 207	100 207
Island	45 724	1 734 824	1 780 548
Norge	510 599 469	110 030 296	620 629 765
Schweiz	2 358 279	167 616 398	169 974 677
Turkiet	55 932	70 775 951	70 831 883
Total	513 059 404	350 531 447	863 590 851
Nordamerika			
Kanada	47 374 715	274 354 164	321 728 879
USA	417 461 803	395 214 229	812 676 032
Total	464 836 518	669 568 393	1 134 404 911
Centralamerika/Karibien			
Mexiko	65 489 700	2 375 000	67 864 700
Total	65 489 700	2 375 000	67 864 700
Sydamerika			
Argentina	0	7 780 800	7 780 800
Brasilien	3 461 654 869	5 741 164	3 467 396 033
Chile	0	225 545	225 545
Ecuador	0	374 255	374 255
Uruguay	0	101 604	101 604
Total	3 461 654 869	14 223 368	3 475 878 237
Nordostasien			
Japan	9 952 670	15 554 103	25 506 773
Republiken Korea	1 287 944	151 139 447	152 427 391
Total	11 240 614	166 693 550	177 934 164
Sydostasien			
Brunei	51 627 894	412 302	52 040 196
Indonesien	0	279 000	279 000
Malaysia	0	16 851 310	16 851 310
Singapore	259 899	214 678 785	214 938 684
Thailand	25 942 405	25 863 514	51 805 919
Total	77 830 198	258 084 911	335 915 109
Sydasien			
Bangladesh	21 000 000	0	21 000 000
Indien	923 514 886	442 335 851	1 365 850 737

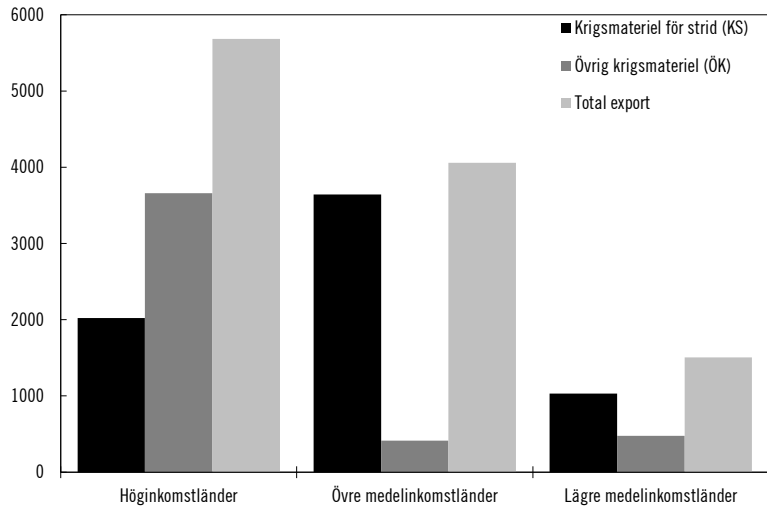
Pakistan	86 184 000	24 199 336	110 383 336
Total	1 030 698 886	466 535 187	1 497 234 073
Mellanöstern			
Bahrain	0	140 000	140 000
Förenade Arabemiraten	46 512 947	102 743 272	149 256 219
Jordanien	0	9 170 670	9 170 670
Qatar	0	6 344 508	6 344 508
Saudiarabien	3 440 000	3 128 539	6 568 539
Total	49 952 947	121 526 989	171 479 936
Nordafrika			
Algeriet	0	9 211 980	9 211 980
Tunisien	0	369 420	369 420
Total	0	9 581 400	9 581 400
Afrika söder om Sahara			
Botswana	38 170 641	105 270	38 275 911
Mauritius	0	36 606	36 606
Namibia	0	124 324	124 324
Sydafrika	1 922 298	274 652 594	276 574 892
Zambia	0	124 660	124 660
Total	40 092 939	275 043 454	315 136 393
Oceanien			
Australien	48 918 360	209 544 061	258 462 421
Nya Zeeland	0	12 234 694	12 234 694
Total	48 918 360	221 778 755	270 697 115
Internationella organisationer			
FN	0	809 431	809 431
Total	0	809 431	809 431
Totalt	6 697 390 047	4 553 898 802	11 251 288 849

Skr. 2017/18:114
Bilaga 1

Tabell 8 b Faktisk export fördelad på regioner i procent av värdet år 2017

Region	Andel av den totala exporten (%)
EU	26,3
Sydasien	13,3
Mellanöstern	1,5
Sydostasien	3,0
Nordamerika	10,1
Övriga Europa	7,7
Afrika söder om Sahara	2,8
Oceanien	2,4
Nordostasien	1,6
Nordafrika	0,1
Centralamerika och Karibien	0,6
Sydamerika	30,8
Internationella organisationer	0,1

Figur 8c Faktisk export av krigsmateriel fördelad på länder uppdelade efter inkomst

Indelningen av länder är baserad på den sammanställning som Världsbanken gjort om länders ekonomiska status. En fullständig lista över länderindelningen finns på webbplatsen www.worldbank.org. De länder Sverige exporterar krigsmateriel till eller har beviljat utförsel tillstånd till under 2017 följer indelningen:

Höginkomstländer: Andorra, Australien, Bahrain, Belgien, Brunei, Chile, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Förenade Arabemiraten, Grönland, Irland, Island, Italien, Japan, Kanada, Lettland, Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Polen, Portugal, Qatar, Republiken Korea, Schweiz, Saudiarabien, Singapore, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ungern, Uruguay, USA och Österrike. **Övre medelinkomstländer:** Algeriet, Argentina, Botswana, Brasilien, Bulgarien, Ecuador, Kroatien, Malaysia, Mauritius, Mexiko, Namibia, Rumänien, Sydafrika, Thailand och Turkiet. **Lägre medelinkomstländer:** Bangladesh, Indien, Indonesien, Jordanien, Pakistan, Tunisien och Zambia. **Låginkomstländer:** -

Tabell 9 Följdleveranser år 2017 (avser länder utanför EU och OECD-kretsen)

Skr. 2017/18:114
Bilaga 1

Land	Antal tillstånd	Varav följdleverans-tillstånd	Varav nya tillstånd	Huvudkategori nya tillstånd
Algeriet	1	1		
Argentina	1		1	ML2
Bangladesh	1	1		
Brasilien	9	6	3	ML4, ML5, ML17, ML18
Filippinerna	1		1	ML5
Förenade Arabemiraten	6	5	1	ML17
Indien	27	9	18	ML1, ML4, ML5, ML8, ML9, ML22
Indonesien	1		1	ML5
Jordanien	1		1	ML13
Kuwait	2		2	ML10
Malaysia	2	2		
Mauritius	2		2	ML3
Pakistan	2	2		
Peru	1		1	ML8
Saudiarabien	4	4		
Singapore	15	7	8	ML4, ML5, ML8, ML9, ML17, ML22
Sydafrika	15	9	6	ML2, ML5, ML8, ML21, ML22
Thailand	6	6		
Totalt	97	52	45	

Tabell 10 Faktisk export av små och lätta vapen år 2017 enligt definitionen i FN:s vapenregister

Kategori enligt FN:s vapenregister	
Små vapen	
1. Revolvrar och automatpistoler	Ingen export
2. Gevär och karbiner	Ingen export
3. Kulsprutepestoler	Ingen export

4. Automatkarbiner	Ingen export
5. Lätta kulsprutor	Ingen export
6. Övrigt	Finkalibrig ammunition har exporterats till Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Japan, Litauen, Norge, Tyskland, Schweiz, Slovakien, Spanien, Storbritannien, Sydafrika, USA samt Österrike.

Lätta vapen

1. Tunga kulsprutor (12,7 mm)	Ingen export
2. Granattillsats för montering på vapen (40 mm)	Granater till Danmark
3. Bärbara pansarvärnspjäser	Ingen export
4. Rekylfria vapen (granatgevärssystem)	Granatgevär har exporterats till Indien samt Slovakien Reservdelar, övningsmateriel, komponenter och ammunition till granatgevär har exporterats till Australien, Danmark, Indien, Japan, Kanada, Litauen, Nya Zeeland, Polen, USA samt Österrike.
5. Bärbara pansarvapen	Pansarvapen har exporterats till Luxemburg samt USA. Reservdelar, övningsvapen och komponenter till pansarvärnsvapen har exporterats till Argentina, Brasilien, Danmark, Irland, Litauen, Norge, USA samt Österrike.
6. Granatkastare med kaliber mindre än 75 mm	Ingen export
7. Övrigt	Ingen export

Denna rapportering redovisar inte export av civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen.

Tabell 11 Faktisk export av MANPADS (Man-Portable Air Defence Systems) år 2017 enligt definitionen i FN:s vapenregister

Robotar, reservdelar, övningsmateriel m.m. till MANPADS har exporterats till Australien, Brasilien, Irland, Lettland, Pakistan, Singapore och Tjeckien till ett sammanlagt värde av 230 767 tkr. Sikten avsedda för MANPADS har exporterats till Brasilien.

Tabell 12 Godkända vidareexport under 2017 av materiel som ursprungligen exporterats från Sverige

Skr. 2017/18:114
Bilaga 1

Från	Antal ärenden	Avser materiel	Destination
Australien	1	Reservdelar till radarsystem	Sverige
Belgien	1	Militära lastbilar	Finland
Belgien	2	Explosivämnen	Italien
Kanada	1	Reservdelar till radarsystem	Kanada
Kanada	1	Reservdelar till radarsystem	Sverige
Lettland	1	Kulsprutepistoler	Lettland
Norge	1	Stridsfordon	Estland
Spanien	1	Delsystem till ubåtar	Indien
Tyskland	1	Simulatorutrustning	Irak
Tyskland	1	Krut	Schweiz
Tyskland	1	Krut	Ungern
USA	2	Explosivämnen, projektiler	Sverige

Tabell 13 Exporterande företag och myndigheter år 2017

Följande företag och myndigheter exporterade materiel till ett värde av mer än 10 miljoner kronor (mnkr)

Företag	KS	ÖK	Totalt
Saab AB, Aeronautics	3 479 520 547	231 030 856	3 710 551 403
BAE Systems Hägglunds AB	448 296 065	1 017 033 288	1 465 329 353
FFV Ordnance AB	923 514 886	428 000 431	1 351 515 317
Saab Dynamics AB	929 245 359	333 176 942	1 262 422 301
Saab AB, Surveillance	119 345 233	982 361 826	1 101 707 059
BAE Systems Bofors AB	322 548 345	345 783 851	668 332 196
EURENCO Bofors AB	277 254 032	234 270	277 488 302
Norma Precision AB	10 809 097	238 437 787	249 246 884
Saab Kockums AB	0	203 301 867	203 301 867
SSAB EMEA AB	0	169 766 665	169 766 665
Nammo Sweden AB, Karlsborg	117 091 096	0	117 091 096
Saab Barracuda AB	0	104 640 574	104 640 574
Saab AB, Training & Simulation	0	77 329 041	77 329 041
Scania CV AB	0	76 582 255	76 582 255
Saab AB, Industrial Products and Services	0	67 651 122	67 651 122
Nammo Sweden AB, Lindesberg	26 328 624	18 461 431	44 790 055
Aimpoint AB	43 083 212	400 222	43 483 434

Företag	KS	ÖK	Totalt
GKN Aerospace Sweden AB	0	41 648 031	41 648 031
Patria Helicopters AB	0	37 446 812	37 446 812
FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut	0	30 783 000	30 783 000
Taiga AB	0	25 069 036	25 069 036
FLIR Systems AB	24 974 672	0	24 974 672
FMV, Försvarets materielverk	0	23 199 023	23 199 023
Strömsholmen AB	0	16 613 856	16 613 856
Saab Underwater Systems AB	0	11 552 465	11 552 465
Air Target Sweden AB	0	11 506 153	11 506 153

Följande företag exporterade krigsmateriel till ett värde av mellan 1 miljon och 10 miljoner kronor år 2017:

Deform AB, Saab AB, Support and Services, Airsafe Sweden AB, Schill, Reglerteknik AB, SSPA Sweden AB, Saab Bofors Test Center AB, Stalon AB, Polyamp AB, Befyraem Technologies AB (B4M), Ex & Plose AB, Carmenta AB, BAE Systems SWS Defence AB, Comtri AB, AimSport Sweden AB, James Fisher Defence Sweden AB (JFDS), GKN Aerospace Applied Composites AB

Följande företag exporterade krigsmateriel till ett värde av mindre än 1 miljon kronor år 2017:

ECAPS AB, Rolls-Royce AB, Waltreco AB, Sepson AB, Lars-Gunnar Svensson, Ekenäs Mekaniska AB, Åkers Krutbruk Protection AB, Exensor Technology AB, SKF Motion Technologies AB, AB Rôa, VMAC AB, AmmoTech Sweden AB, SKF Sverige AB, Equipnor AB, ArmaTech AB, Spuhr i Dalby AB, Swedish Ordnance i Stockholm AB

Av övriga företag med tillverknings- eller tillhandahållande tillstånd under 2017 genomförde 57 företag enbart försäljning inom Sverige. 73 företag genomförde ingen försäljning av krigsmateriel eller tekniskt bistånd under 2017.

Tabell 14 Beviljade enskilda tillhandahållandetillstånd under 2017²

Skr. 2017/18:114

Bilaga 1

Från land	Till land	Antal	ML-kategori	Materiel
Australien	Thailand	1	ML 5	System för målinvisning
Danmark	Afghanistan	1	ML 13	Skyddshjälm
	Thailand	2	ML 4	Avfyrningssystem
Frankrike	Norge	3	ML 4, ML 6	Missilkomponenter Fordonskomponenter
	Filippinerna	1	ML 2	Reservdelar till fartygskanon
Kanada	Danmark	1	ML 1	Komponenter till handeldvapen
			ML 3	Ammunitionskomponenter
Lettland	Danmark	1	ML 17	Dyktrustning
	Irland	1	ML 17	Dyktrustning
	Lettland	1	ML 17	Dyktrustning
	Litauen	1	ML 17	Dyktrustning
Litauen	Nederländerna	1	ML 17	Dyktrustning
Nederländerna	Irland	1	ML 6	Mörkläggningsbelysning
	Finland	1	ML 6	Fordonschassin
	Irland	1	ML 6	Fordonschassin
	Nederländerna	1	ML 6	Fordonskomponenter
Polen	Sydafrika	1	ML 3	Ammunitionskomponenter
Spanien	Frankrike	1	ML 5	Sensorsystem
Storbritannien	Storbritannien	1	ML 13	Pansarplåt
	Tyskland	1	ML 4	Missilkomponenter
Tyskland	Tyskland	1	ML 13	Pansarplåt
	Danmark	1	ML 1	Handeldvapen
USA	Thailand	1	ML 11	Signalspaningssystem
	USA	2	ML 13	Pansarplåt
Totalt		29		

² Enskilda tillhandahållandetillstånd utfärdas för svenska företag, myndigheter och privatpersoner vid förmedling av krigsmaterielaffärer mellan två utländska entiteter. Antalet utfärdade enskilda tillhandahållandetillstånd har ökat markant under den senaste treårsperioden beroende på att distribution av svensktillverkad pansarplåt frekvent distribueras mellan lager i utlandet till ett stort antal kunder.

Tabell 15 Generella tillstånd, certifieringar samt beviljade individuella och globala tillstånd till andra EES-länder under 2017

Generella tillstånd

ISP har tidigare beslutat att införa fem typer av generella tillstånd. Tillstånden omfattar endast överföring inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Till varje generellt tillstånd finns en bilaga som anger vilken krigsmateriel och tekniskt bistånd som omfattas.

TFS	Omfattning
2012:7	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till en försvarsmakt eller en avtalslutande myndighet i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
2012:8	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till en certifierad mottagare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
2012:9	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) för demonstration, utvärdering och utställning
2012:10	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) för underhåll eller reparation
2012:11	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) efter underhåll, reparation eller demonstration

En förutsättning för att någon ska kunna utnyttja ett generellt tillstånd är att aktuellt företag underrättar ISP senast fyra veckor före den första dagen då tillståndet används.

Under år 2017 har 3 företag underrättat ISP om användning av generella tillstånd, enligt följande:

TFS 2012:7	TFS 2012:8	TFS 2012:9	TFS 2012:10	TFS 2012:11
1	0	1	0	1

Den som utnyttjar tillstånden behöver endast underrätta ISP första gången tillståndet används. Det sammanlagda antalet underrättelser som gjorts sedan 2012 framgår nedan.

TFS 2012:7	TFS 2012:8	TFS 2012:9	TFS 2012:10	TFS 2012:11
13	7	22	12	13

Faktisk export under 2017 inom ramen för generella tillstånd:

TFS	Kategori	Värde (tkr)	Mottagarland	Skr. 2017/18:114 Bilaga 1	
2012:7	ML 4	7092	Storbritannien		
	ML 5	2289	Frankrike, Norge, Storbritannien		
	ML 6	488142	Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Storbritannien		
	ML 10	5554	Finland, Norge, Polen, Österrike		
	ML 14	63006	Estland, Finland, Nederländerna, Norge, Polen, Slovenien, Storbritannien, Tjeckien, Österrike		
	ML 15	862	Finland		
	ML 21	427	Finland		
	ML 22	53131	Estland, Norge, Tyskland, Österrike		
	2012:8	ML 21	3811	Frankrike	
	2012:9	ML 21	206	Frankrike, Tyskland	
2012:10	ML 9	36767	Danmark, Frankrike, Norge, Tyskland,		
	ML 21	105	Danmark, Frankrike		
2012:11	ML 4	177	Tyskland		
	ML 5	28961	Danmark, Norge, Schweiz, Tyskland		
	ML 6	33571	Nederländerna		
	ML 9	670	Storbritannien		
	ML 11	29575	Danmark, Estland, Finland, Nederländerna, Storbritannien, Tyskland		
	ML 21	107	Tyskland		
	ML 22	1773	Danmark, Tyskland		

Certifiering

Ett företag kan ansöka om certifiering som mottagare av krigsmateriel och tekniskt bistånd och därigenom motta viss krigsmateriel via generella tillstånd utfärdade i något annat EES-land.

Under år 2017 har inget nytt svenskt företag certifierats.

Till och med 2017 har totalt 56 företag inom 16 EU-medlemsstater certifierats.

Aktuell information finns på EU kommissionens hemsida <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/certider>

Andel globala och individuella tillstånd till andra EES-länder

1. 2012 beviljade ISP totalt 362 utförelsetillstånd till EES-länder, varav 20 procent globala samt 80 procent individuella.
2. 2013 beviljade ISP totalt 642 utförelsetillstånd till EES-länder, varav 15 procent globala samt 85 procent individuella.

3. 2014 beviljade ISP totalt 552 utförelsetillstånd till EES-länder, varav 20 procent globala och 80 procent individuella.
4. 2015 beviljade ISP totalt 565 utförelsetillstånd till EES-länder, varav 16 procent globala och 84 procent individuella.
5. 2016 beviljade ISP totalt 541 utförelsetillstånd till EES-länder varav 22 procent globala och 78 procent individuella.
6. 2017 beviljade ISP totalt 594 utförelsetillstånd till EES-länder varav 34 procent globala och 66 procent individuella.

Tabell 16 Exporttillstånd rörande civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen utanför EU

I tabell 16 redovisas statistik som rör exporttillstånd avseende civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen utanför EU³.

Antal inkomna ärenden avseende civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen) samt delar och ammunition till sådana vapen

Ärendetyp	2015	2016	2017
Ansökan om exporttillstånd	342	271	308

I tabellen nedan redovisas totalsumman avseende beviljade exporttillstånd per importland avseende EU-förordningen.

Värdet av beviljade utförelsetillstånd (mkr)			
Region/land	2015	2016	2017
Övriga Europa			
Andorra	0,3	0,3	0,03

³ Prövningen sker både enligt en EU-förordning – Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 av den 14 mars 2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen), och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition – och enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel. Detta gäller dock inte export av slätborrade hagelvapen samt delar och ammunition till sådana vapen där en prövning endast sker enligt den nämnda EU-förordningen.

Grönland	0,6	0	0,1
Island	0,4	0,7	0,8
Montenegro	0	0	0,05
Norge	172	166	51
Nya Kaledonien	0,4	0,05	0
Schweiz	3	2	15
Total	177	169	67,3
Nordamerika			
Kanada	1	2	4,8
USA	103	130	98
Total	104	132	102,8
Sydamerika			
Argentina	0	0	0,7
Chile	0,4	0	0,2
Uruguay	0,1	0	0,1
Total	0,5	0	1
Nordostasien			
Japan	1	0,4	1,4
Republiken Korea	0,09	0	0
Total	1	0,4	1,4
Centralasien			
Kazakstan	3	0,3	0
Total	3	0,3	0
Mellanöstern			
Förenade Arabemiraten	11	0	0,07
Total	11	0	0,07
Afrika söder om Sahara			
Botswana	0,1	0,2	0,07
Namibia	0,08	0,3	0,1
Sydafrika	14	1	5
Tanzania	0,3	0	0
Zambia	0	0,3	0
Total	14	1,8	5,2
Oceanien			
Australien	3	4	1,6
Nya Zeeland	2	2	1,6
Total	5	6	3,2
TOTALT	316	310	181

Export av produkter med dubbla användningsområden

Tabell 17. Antal inkomna utförelärenden m.m. rörande produkter med dubbla användningsområden (PDA) 2015–2017

Utförelärenden	2015	2016	2017
Totalt antal utförelsetillstånd,	1 467	1 662	1 675*
varav:			
Wassenaar-arrangemanget	793	751	734
Missilteknologikontrollregimen	9	11	8
Nuclear Suppliers Group (Part 2)	149	234	244
Australiengruppen	332	333	348
Sanktioner	184	333	323
Iransanktioner - finansiella ärenden	2015	2016	2017
Totalt	693	26	0
ärenden avseende överföring av tillgångar och finansiella tjänster			
Anmälan	584	17	0
Tillstånd	109	9	0

*Totalsiffran inkluderar även 18st ärenden som omfattar Catch-all.

Tabell 18. Antal avgörande förhandsbesked och förfrågningar samt icke-kontrollerade produkter avseende PDA 2015–2017

	2015	2016	2017
Totalt antal avgjorda förhandsbesked	139	112	152
Varav antal förfrågningar om icke-kontrollerade produkter	97	73	64

Tabell 19. Antal avgjorda ärenden som rör begäran om förhandsbesked – kontrollerade samt icke-kontrollerade produkter år 2017

Land	Icke-kontrollerade produkter			Kontrollerade produkter		Total
	Ej anledning att tillämpa catch-all	"Catch-all" negativ	"Catch-all"	Listad produkt, positivt	Listad produkt, avslag	
Afghanistan				3		3

Land	Icke-kontrollerade produkter			Kontrollerade produkter		Total
	Ej anledning att tillämpa catch-all	"Catch- all" negativ	"Catch- all"	Listad produkt, positivt	Listad produkt, avslag	
Arabrepubliken Syrien	3	1				4
Australien		1				1
Azerbajdzjan					1	1
Etiopien					1	1
Folkrepubliken Kina	13	2	1	10	6	32
Förenade Arabemiraten	1				1	2
Hongkong, Kina				1		1
Indien	1	2	1	2		6
Indonesien					1	1
Iran	29	1	1	6		37
Israel				1		1
Jordanien				1		1
Kuwait				1		1
Libanon	1					1
Malaysia				1		1
Mexiko				1		1
Pakistan		2		1	2	5
Qatar	1					1
Republiken Korea				1		1
Ryska Federationen	6	4	1	6	7	24
Saudiarabien					1	1
Serbien					1	1
Sri Lanka				1		1
Storbritannien	1					1
Sudan				1		1
Sverige	1					1
Taiwan	2			2	1	5
Thailand				1		1
Turkiet				1	3	4
Ukraina	2				2	4
Venezuela					1	1
Vietnam	1				1	2
Vitryssland	1				1	2

Tabell 20. Generella tillstånd

Under år 2012 införde EU ytterligare generella tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1232/2011.

Aktuella företag är skyldiga att senast 30 dagar efter första användande anmäla detta till ISP.

Under år 2017 har följande antal företag anmält sådant utnyttjande:

EU 001	EU 002	EU 003	EU 004	EU 005	EU 006
21	1	1	3	0	0

Den som utnyttjar generella tillstånd behöver endast underrätta ISP första gången tillståndet används. Det sammanlagda antalet underrättelser som gjorts sedan 2009 framgår nedan.

EU 001	EU 002	EU 003	EU 004	EU 005	EU 006
164	4	9	8	1	0

Tabell 21 Beviljade exporttillstånd för produkter med dubbla användningsområden (PDA), tillhörande kategori 0 i bilaga 1 till rådets förordning (EG) nr 428/2009, från företag i Sverige (Källa SSM)

På det nukleära området är export utanför EU tillståndspliktig. För flertalet produkter krävs även tillstånd för överföring mellan EU-länder, berörda produkter finns beskrivna i bilaga IV del 2 till rådets förordning (EG) 428/2009. Generella tillstånd får inte användas för dessa produkter. Under 2017 beviljades 70 tillstånd för export eller överföring inom EU

Mottagarland	Antal globala tillstånd	Antal individuella tillstånd	Produktkategori
Brasilien		1	0A001f, 0C002
Bulgarien	1		0D001, 0E001
Danmark	1		0E001
Finland		4	0A001d
Frankrike		6	0A001f, 0A001h
Japan	4	2	0A001f, 0E001
Kazakstan		1	0C002
Kina	1		0E001
Kroatien	1		0E001
Nederländerna	1	2	0E001
Norge	1	1	0A001f, 0C002
Schweiz		2	0A001h
Spanien	1	3	0A001h, 0E001
Storbritannien	1	8	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0E001
Sverige		1	0E001
Sydafrika		1	0A001f, 0C002, 0D001, 0E001
Tjeckien		1	0A001f, 0C001
Tyskland	2	2	0A001h, 0E001
Ukraina		5	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0C001
USA	4	12	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0C001, 0C002, 0D001, 0E001

Tabell 22 Medlemskap i multilaterala exportkontrollregimer år 2017

Land	ZC	NSG	AG	MTCR	WA
Argentina	X	X	X	X	X
Australien	X	X	X	X	X
Belgien	X	X	X	X	X
Brasilien	-	X	-	X	-
Bulgarien	X	X	X	X	X
Cypern	-	X	X	-	-
Danmark	X	X	X	X	X
Estland	-	X	X	-	X
Finland	X	X	X	X	X
Frankrike	X	X	X	X	X
Grekland	X	X	X	X	X
Indien	-	-	-	X	X
Irland	X	X	X	X	X
Island	-	X	X	X	-
Italien	X	X	X	X	X
Japan	X	X	X	X	X
Kanada	X	X	X	X	X
Kazakstan	X	X	-	-	-
Kina	X	X	-	-	-
Korea (Rep.)	X	X	X	X	X
Kroatien	X	X	X	-	X
Lettland	-	X	X	-	X
Litauen	-	X	X	-	X
Luxemburg	X	X	X	X	X
Malta	-	X	X	-	X
Mexiko	-	X	X	-	X
Nederländerna	X	X	X	X	X
Norge	X	X	X	X	X
Nya Zeeland	X	X	X	X	X
Polen	X	X	X	X	X
Portugal	X	X	X	X	X
Rumänien	X	X	X	-	X
Ryssland	X	X	-	X	X
Schweiz	X	X	X	X	X
Serbien	-	X	-	-	-
Slovakien	X	X	X	-	X
Slovenien	X	X	X	-	X
Spanien	X	X	X	X	X

Land	ZC	NSG	AG	MTCR	WA
Storbritannien	x	x	x	x	x
Sverige	x	x	x	x	x
Sydafrika	x	x	-	x	x
Tjeckien	x	x	x	x	x
Turkiet	x	x	x	x	x
Tyskland	x	x	x	x	x
Ukraina	x	x	x	x	x
Ungern	x	x	x	x	x
USA	x	x	x	x	x
Vitryssland	x	x	-	-	-
Österrike	x	x	x	x	x
TOTALT	39	48	41	35	42

Tabell 23. Beviljade globala tillstånd för permanent export år 2017

Region/land	Civil slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt	EUF	Regim
Samtliga länder med undantag av embargoländer/sanktionsländer	19	5A002, 5D002, 5E002	Telekomprodukter(informations-säkerhet)	428/2009	WA
Afghanistan*	3	2B350, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(informations-säkerhet)* Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Algeriet	4	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Angola	7	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Antigua och Barbuda	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Arabrepubliken Syrien*	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations-säkerhet)*	428/2009	WA
Argentina	9	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003, 6A008, 7A002	Frekvensomvandlare IR-kamera Telekomprodukter(informations-säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
Armenien	6	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Telekomprodukter(informations-		NSG
		5A002,	säkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Aruba	4	2B350,	IR-kamera	428/2009	AG
		6A003	Värmeväxlare		WA
Australien	1	5A002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)	428/2009	WA
Azerbajdzjan	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Bahamas	5	2B350,	IR-kamera	428/2009	AG
		6A003	Värmeväxlare		WA
Bahrain	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Telekomprodukter(informations-		NSG
		5A002,	säkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Bangladesh	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	IR-kamera		NSG
		6A003	Värmeväxlare		WA
Barbados	4	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225	Värmeväxlare		NSG
Belize	2	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Benin	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Bermuda	1	5A002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)	428/2009	WA
Bhutan	1	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225			NSG
Bolivia	4	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225	Värmeväxlare		NSG
Bonaire	2	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Bosnien- Hercegovina	1	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225	Värmeväxlare		NSG
Botswana	2	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Värmeväxlare		NSG
		5A002			WA
Brasilien	14	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A001,	IR-kamera		NSG
		3A225,	Telekomprodukter(informations-		WA
		3E001,	säkerhet)		
		5A002,	Värmeväxlare		
		5D002,			
6A003,					

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
		6A008			
Brunei	4	2B350, 5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations-säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG WA
Burkina Faso	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Canada	1	5A002	Test av mobilvaror	428/2009	WA
Chile	10	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	IR-kamera Frekvensomvandlare Telekomprodukter(informations-säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Colombia	9	2B350, 3A225, 5A002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Telekomprodukter(informations-säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Costa Rica	6	2B350, 3A225, 3E001, 5A002, 5E001	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Curacao	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Cypern	1	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Demokratiska Republiken Kongo*	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations-säkerhet)*	428/2009	WA
Dominikanska republiken	5	2B350, 3A225, 5A002	Frekvensomvandlare Prototyper av mobilsystem Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Ecuador	6	2B350, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Värmeväxlare Telekomprodukter(informations-säkerhet)	428/2009	AG NSG WA
Egypten	3	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations-säkerhet)	428/2009	WA
El Salvador	4	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Elfenbenskusten	4	2B350, 5A002	Test av prototyp Värmeväxlare	428/2009	AG WA
Eritrea	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Falklandsöarna	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
Filipinerna	10	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	IR-kamera		NSG
		5A002,	Prototyper av mobilsystem		WA
		5D002,	Telekomprodukter(informations-		
		6A003,	säkerhet)		
		Värmeväxlare			
Folkrepubliken Kina	23	2B350,	Elektroniska komponenter	428/2009	AG
		3A001,	Frekvensomvandlare		NSG
		3A002,	IR-kamera		WA
		3E001,	Prototyper av mobilsystem		
		3A225,	Rörelsesensorer		
		4A005,	Teknologiöverföring		
		4D004,	Telekomprodukter(informations-		
		5A001,	säkerhet)		
		5A002,	Värmeväxlare		
		5D002,			
		5E001,			
6A003,					
7A002					
Franska Polynesien	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Färöarna	4	2B350,	IR-kamera	428/2009	AG
		6A003	Värmeväxlare		WA
Förenade Arabemiraten	8	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	IR-kamera		NSG
		5A002,	Telekomprodukter(informations-		WA
		5D002,	säkerhet)		
		6A003,	Värmeväxlare		
6A008					
Gabon	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Georgien	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Ghana	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Telekomprodukter(informations-		NSG
		5A002,	säkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Gibraltar	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Grönland	1	6A003	IR-kamera	428/2009	WA
Guatemala	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Prototyp till mobiler		NSG
		5A002	Värmeväxlare		WA
Guinea	5	2B350,	Telekomprodukter(informations-	428/2009	AG
		5A002,	säkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Guyana	3	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG

Region/land	Civil slutanvändning					
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt	EUF	Regim	
		3A225	Värmeväxlare		NSG	
Haiti	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG	
Honduras	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG	
		3A225,	Värmeväxlare			NSG
		5A002				WA
Hongkong, Kina	9	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG	
		3A225,	IR-kamera			NSG
		5A002,	Prototyper av mobilsystem			WA
		5D002,	Telekomprodukter(informations-			
		6A003	säkerhet) Värmeväxlare			
Indien	17	2B350,	Bioreaktor	428/2009	AG	
		3A225,	Frekvensomvandlare			NSG
		3E001,	IR-kamera			WA
		5A002,	Tekniköverföring			
		5D002,	Telekomprodukter(informations-			
		5E001,	säkerhet)			
6A003	Värmeväxlare					
Indonesien	12	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG	
		3A225,	IR-kamera			NSG
		5A002,	Telekomprodukter(informations-			WA
		5D002,	säkerhet)			
		6A003	Värmeväxlare			
Irak	3	5A002,	Telekomprodukter(informations-	428/2009	WA	
		5D002	säkerhet)			
Iran*	2	5A002,	Telekomprodukter(informations-	428/2009	WA	
		5D002	säkerhet)*			
Island	7	2B350,	IR-kamera	428/2009	AG	
		5A002,	Telekomprodukter(informations-			WA
		5D002,	säkerhet)			
		6A003	Värmeväxlare			
Israel	6	2B350,	IR-kamera	428/2009	AG	
		5A002,	Prototyper av mobilsystem			WA
		5D002,	Telekomprodukter(informations-			
		6A003	säkerhet)			
			Värmeväxlare			
Jamaica	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG	
Japan	1	5A002	Prototyper av mobilsystem	428/2009	WA	
Jemen	1	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG	
		3A225	Värmeväxlare			NSG
Jordanien	8	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG	
		3A225,	Radarmodul			NSG
		5A002,	Telekomprodukter(informations-			WA

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
		5D002, 6A008	säkerhet) Värmeväxlare		
Kambodja	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Kamerun	4	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Kap Verde	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Kazakstan	4	2B350, 5A002	Prototyp till mobil Värmeväxlare	428/2009	AG WA
Kenya	7	2B350, 3A225, 5A002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Kirgizistan*	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)*	428/2009	WA
Kuba	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Kuwait	5	2B350, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Laos Demokratiska Folkrepubliken	2	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Libanon	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)	428/2009	WA
Liberia	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Macau	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Madagaskar	1	5A002	Prototyper av mobilsystem	428/2009	WA
Makedonien (FYROM)	1	5A002	Prototyper av mobilsystem	428/2009	WA
Malaysia	13	2B350, 3A002, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Prototyper av mobilsystem Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Maldiverna	6	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Mali	1	5A002	Prototyper av mobilsystem	428/2009	WA
Marocko	7	2B350, 3A225, 5A002,	Frekvensomvandlare IR-kamera Telekomprodukter(informations-	428/2009	AG NSG WA

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
		6A0031	säkerhet) Värmeväxlare		
Mauretanien	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Mauritius	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Mexiko	10	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Mocambique	3	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Moldavien	5	2B350, 3A225, 5A002	Frekvensomvandlare Prototyp av mobiler Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Monaco	1	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Mongoliet	2	2B350, 3A225, 6A008	Frekvensomvandlare Radarmodul Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Montenegro	4	2B350, 5A002	Prototyper av mobilsystem Värmeväxlare	428/2009	AG WA
Myanmar (Burma)*	4	2B350, 5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)* Värmeväxlare	428/2009	AG WA
Namibia	6	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Nepal	3	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Nicaragua	4	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Niger	1	5A002	Prototyp av mobilsystem	428/2009	WA
Nigeria	5	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Norge	1	5A002	Prototyper av mobilsystem	428/2009	WA
Nya Kaledonien	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Nya Zeeland	1	5A002	Prototyper av mobilsystem	428/2009	WA
Oman	5	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
Panama	6	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Telekomprodukter(informations-		NSG
		5A002,	säkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Paraguay	4	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225	Värmeväxlare		NSG
Peru	7	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	IR-kamera		NSG
		5A002,	Prototyp av mobil		WA
		6A003	Värmeväxlare		
Qatar	6	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Telekomprodukter(informationss		NSG
		5A002,	äkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Republiken Korea	11	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	IR-kamera		NSG
		5A002,	Telekomprodukter(informations-		WA
		5D002,	säkerhet)		
		6A003	Värmeväxlare		
Rwanda	1	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225	Värmeväxlare		NSG
Ryska Federationen*	25	2B350,	Prototyper av mobilsystem	428/2009	AG
		5A002,	Seperationssystem		MTCR
		5D002,	Tekniskt bistånd		WA
		9A117,	Telekomprodukter(informations-		
		9E102	säkerhet)*		
		Värmeväxlare			
S:t Helena, Guadeloupe	4	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225	Värmeväxlare		NSG
Saint Kitts och Nevis	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Saint Lucia	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Samoa	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Saudiarabien	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Telekomprodukter(informations-		NSG
		5A002,	säkerhet)		WA
		5D002	Värmeväxlare		
Senegal	5	2B350,	Frekvensomvandlare	428/2009	AG
		3A225,	Prototyp av mobiler		NSG
		5A002	Värmeväxlare		WA
Serbien	5	2B350,	Prototyp av mobil	428/2009	AG
		5A002	Telekomprodukter(informations-		WA
			säkerhet)		

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
			Värmeväxlare		
Seychellerna	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Sierra Leone	1*	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)	428/2009	WA
Singapore	11	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Prototyp av mobil Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Sint Maarten	2	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Sri Lanka	3	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Surinam	2	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Sydafrika	11	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-detektor Telekomprodukter(information- ssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Sydsudan*	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)*	428/2009	WA
Taiwan	12	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A008, 7A002, 9A117	Elektroniska komponenter Frekvensomvandlare Prototyp av mobil Rörelsesensorer Seperationssystem Tekniskt bistånd Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG MTCR NSG WA
Tanzania	1	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Thailand	10	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003, 6A008	Frekvensomvandlare IR-kamera Prototyper av mobilsystem Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Togo	1	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Trinidad och Tobago	4	2B350, 3A225	Frekvensomvandlare Värmeväxlare	428/2009	AG NSG
Tunisien	5	2B350	Frekvensomvandlare	428/2009	AG

Region/land	Civil slutanvändning			EUF	Regim
	Antal tillstånd	Produkt kategori	Produkt		
		3A225, 5A002	Prototyp av mobil Värmeväxlare		NSG WA
Turkiet	10	2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Telekomprodukter(informations- säkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Turkmenistan	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Uganda	2	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Ukraina	2	5A002, 6A003	IR-kamera Prototyp av mobiler	428/2009	WA
Uruguay	7	2B350, 3A225, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
USA	2	5A002, 6A003	IR-kamera Telekomprodukter(informations- säkerhet)	428/2009	WA
Uzbekistan*	4	2B350, 5A002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)* Värmeväxlare	428/2009	AG WA
Vanuatu	3	2B350	Värmeväxlare	428/2009	AG
Venezuela	6	2B350, 3A225, 5A002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Prototyper av mobilsystem Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Vietnam	7	2B350, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(informations- säkerhet) Prototyp av mobil Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA
Vitryssland	1	5A002	Prototyp av mobil	428/2009	WA
Zimbabwe*	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informations- säkerhet)*	428/2009	WA

Tabell 24. Beviljade individuella tillstånd för permanent export år 2017

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning			
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUF	Regim
Afghanistan	1	5A002, 5D002, 8E001, 8D001	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009 WA				
Algeriet	1	2B350.3A2 25.5A002, 5D002,6A0 03	Värmeväxlare Frekvensomvandlare Telekomprodukter(information ssäkerhet) IR-kamera	428/2009 WA	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter (informationssäkerhet)	428/2009 WA
Angola	2	3A225 5D002	Telekomprodukter (informationssäkerhet) Frekvensomvandlare	428/2009 NSG WA				
Arabrepubliken Syrien	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter (informationssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009 36/2012 WA			Sanktionerna	
Argentina	9	1C002, 2B352, 5A002	Värmeväxlare Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009 WA				AG

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning					
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
			Kolfiber							
			Titanpulver							
Armenien	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA					
Azerbajdzjan	5	2B350, 5A002, 5D002	Telekomprodukter (informationssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG WA					
Bahrain	2	2B352 5D002,	Telekomprodukter (informationssäkerhet)	428/2009	WA					
Bangladesh	2	5A002,5D0 02	Telekomprodukter (informationssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG WA					
Bhutan	1	5A002 5D002	Telekomprodukter (informationssäkerhet)	428/2009	WA					

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning				
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUJ	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUJ	Regim
Bolivia	1	5A002	USB-adaptör	428/2009	WA			
Bosnien- Hercegovina	2	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG			
Botswana	1	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG			
Brasilien	40	1C002, 2B350,3A2 25, 4A005, 4D004, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Pumpar Telekomprodukter(information ssäkerhet) Titanpulver Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA			
Brunei	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA			
Burkina Faso	1	5A002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA			
Chile	13	1A004, 3A225 2B350,	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	AG NSG WA			

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning			
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUF	Regim
	5A002, 5D002	Kemskyddsdräkt						
Colombia	5	3A225	428/2009	NSG	1	6A003	428/2009	WA
		Frekvensomvandlare					Telekomprodukter(j nformationssäkerh et)	
Demokratiska Republiken Kongo	1	6A003	428/2009	WA				
		IR-kamera						
Djibouti	2	3A002, 5A002	428/2009	WA				
		Telekomprodukter(information ssäkerhet)						
Dominikanska republiken	1	3A225	428/2009	NSG				
		Frekvensomvandlare						
Ecuador	4	3A225	428/2009	NSG				
		Frekvensomvandlare						
Egypten	12	2B350, 3A225, 5A002, 5D002	428/2008	AG	1	6A003	428/2009	WA
		Frekvensomvandlare					IR-kamera	
		Telekomprodukter(information ssäkerhet)						
		Ventiler						
		Värmeväxlare						

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning					
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUF	Regim
El Salvador	1	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG				
	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA				
Etiopien	3	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA				
	4	2B350, 3A225, 5A002, 5D002	Centrifug Frekvensomvandlare Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	AG NSG WA				
Folkrepubliken Kina	266	1A004, 1C010, 1C002, 1C004, 2B001, 2B204, 2B352, 2B350, 3A002,	Bioreaktor Centrifug Datainsamlingskort Elektroniska komponenter Filtreringsutrustning Frekvensomvandlare IR-kamera Kernskyddsdräkt Kolfiber	428/2009	AG MTCR NSG WA				

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning					
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
	3A225,		Pumpar							
	3C005,		Slipmaskiner							
	4D002,		Teknologiöverföring							
	5A002,		Telekomprodukter(information							
	5D002,		ssäkerhet)							
	6A003,		Titanpulver							
	6A008,		Isostatpress							
			Värmeväxlare							
Färöarna	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA					
Förenade Arabemiraten	21	1A004, 2B350, 3A225, 4A005, 5A002, 5D002, 6A003, 7A103, 9A012	Frekvensomvandlare IR-kamera Kemskyddsdräkt Telekomprodukter(information ssäkerhet) UAV Värmeväxlare	428/2009	AG MTCR NSG WA	10	6A003	IR-kamera	428/2009	WA

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning					
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	EUUF	Regim
Georgien	1	4A005, 4D004	Telekomprodukter(information	428/2009	WA				
			ssäkerhet)						
Ghana	3	5D002, 5A002	Telekomprodukter(information	428/2009	WA				
			ssäkerhet)						
Guatemala	1	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG				
Hongkong, Kina	19	1C010,	Datainsamlingskort	428/2009	NSG				
		3A002,	IR-kamera		WA				
		4A005,	IR-sensorer						
		5A002,	Kolfiber						
		5D002, 6A003	Telekomprodukter(information ssäkerhet)						
Indien	41	1A004,	Bioreaktor	428/2009	AG	2	6A008	Antenner	428/2009
		2B204,	Centrifug		NSG			Sändare	
		2B352,	Kemskyddsdräkt		WA				
		3A225,	Laserskärmaskiner						
		5A002,	Slipmaskiner						
		5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)						

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning						
	Antal till- ställ- ständ	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- ställ- ständ	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
Indonesien	25		Ventiler	428/2009	AG	1	9A012	UAV	428/2009	WA
			Värmeväxlare							
			1A004, Elektroniska komponenter							
			2B335, Frekvensomvandlare							
			3A225, Pumpar							
			4A005, Kemskyddsdräkt							
			4D004, Telekomprodukter(information							
			5A002, ssäkerhet)							
5D002, Ventiler										
6A008, Värmeväxlare										
Irak	8		IR-kamera	428/2009	WA	1	5A002	Telekomprodukter(i	428/2009	WA
			5D002, Telekomprodukter(information							
			6A003, ssäkerhet)							
Iran	347		II.A1.003, Frekvensomvandlare	428/2009	AG					
			II.A2.009, Pumpar							
			II.B.001, r							
			VII.B.2, WA							

Region/land	Civil slutanvändning		Militär slutanvändning							
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
		2B350, Annex VII B, 5A002	Telekomprodukter(information ssäkerhet) Värmeväxlare							
Island	4	2B350, 5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG WA					
Israel	42	1A004, 1C002, 2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare IR-kamera Kemskyddsdräkt Pumpar Telekomprodukter(information ssäkerhet) Titanpulver Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA					
Jemen	2	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG					
Jordanien	2	5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA	1	6A003	IR-kamera	428/2009	WA

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning		
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EU/Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EU/Regim
Kamerun	1	5A002, Telekommunikationsprodukter (informationssäkerhet)	428/2009 WA			
Kazakstan	7	2B350, Frekvensomvandlare 4A005, Telekomprodukter(informationssäkerhet) 4D004, Värmeväxlare 5A002, Värmeväxlare 5D002	428/2009 NSG WA			
Kirgizistan	1	3A225 Frekvensomvandlare	428/2009 NSG	1		
Kosovo					4A005, 4D004	Telekomprodukter(i informationssäkerhet) 428/2009 WA
Kroatien	1	5A002, Telekomprodukter(informationssäkerhet) 5D002	428/2009 WA			
Kuwait	6	1A004, Frekvensomvandlare 3A225, Telekomprodukter(informationssäkerhet) 5A002, Värmeväxlare 5D002	428/2009 NSG WA	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(i informationssäkerhet) 428/2009 WA

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EU F	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EU F	Regim
Libanon	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA			
	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA			
Libyen	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA			
	1	1A004	Kemskyddsdräkt	428/2009	WA			
Makedonien	2	3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	NSG WA			
	30	1A004, 2B001, 3A225, 4A005, 4D004, 5A002, 5D002, 6A003	Frekvensomvandlare Kameror Kemskyddsdräkt Pumpar Slipmaskin Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	AG NSG WA			

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EU F	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EU F	Regim
Maldiverna	1	5D002	Telekomprodukter(informationssäkerhet)	428/2009	WA			
Marocko	3	5A002	Telekomprodukter(informationssäkerhet)	428/2009	WA			
Mexiko	39	1A004, 2B204, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Isostatpress Kernskyddsdräkt Telekomprodukter(informationssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	NSG WA			
Moldavien	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informationssäkerhet)	428/2009	WA			
Montenegro	3	5A002, 5D002	Telekomprodukter(informationssäkerhet)	428/2009	WA			
Myanmar	4	9A001, 5A002, 5D002	Telekomprodukter(informationssäkerhet) Flygplansmotor	428/2009	WA			

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning					
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
Namibia	1	5A002	Telekomprodukter(informationssäkerhet)	428/2009	WA					
Nepal	3	2B352, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(informationssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA					
	1	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG					
	4	2B350, 6A003	IR-kamera Pumpar Ventiler	428/2009	AG WA					
	Nicaragua	1	3A225	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG				
Nigeria	4	2B350, 6A003	IR-kamera Pumpar Ventiler	428/2009	AG WA					
Norge	2	1C351	Ampuller	428/2009	AG					
Oman	5	2B350, 5A002, 5D002	Reservdelar Telekomprodukter(informationssäkerhet) Transmitter	428/2009	AG NSG WA	5	5A002, 5D002, 6A003	IR-kamera Telekomprodukter(informationssäkerhet) Radiobasstation	428/2009	WA
	20	1C010,	Frekvensomvandlare Kolfiber	428/2009	AG NSG					
	Pakistan	20	1C010,	Frekvensomvandlare Kolfiber	428/2009	AG NSG				

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning					
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
		2B350, 3A225, 4A005, 5D002,	Pumpar Telekomprodukter(information ssäkerhet)		WA					
Panama	4	1A004, 2B350, 5A002	Frekvensomvandlare Kemskyddsdräkt Telekomprodukter(information ssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	NSG WA	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Paraguay	1	5A002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA					
Peru	8	2B350, 3A225, 5D002	Frekvensomvandlare Telekomprodukter(information ssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA					
Qatar	8	1A004, 2B350, 5A002,	Kemskyddsdräkt Radiobasstation Värmeväxlare	428/2009	AG WA	2	5D002, 6A003	IR-kamera	428/2009	WA

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EUf	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EUf	Regim
Republiken Korea	28	1C002,	428/2009	AG	6	1C239, 6A003, 6A008, 8A002	428/2009	MTCR NSG WA
		1C240,						
		2B350,						
		3A002,						
		3C005,						
		5D002,						
		6A002						
								Telekomprodukter(informationssäkerhet)
Rwanda	1	5A002	428/2009	WA				
Ryska federationen	91	1A004	428/2009	AG				
		2B350,						
		3A225,						
		4A005,						
		4D004,						
		5A002,						
		5D002,						
	6A003							
								Telekomprodukter (frekvensomvandlare, IR-kamera, kemskyddsdräkt, Telekomprodukter(informationssäkerhet), Värmeväxlare)

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning			
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EUUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EUUF	Regim
S:t Helena, Guadeloupe	1	3A225	428/2009	NSG				
Saint Lucia	1	5A002	428/2009	WA				
Saudi Arabien	25	1A004, IC010, 2B350, 3A225, 5A002, 5D002, 6A003	428/2009	AG, NSG, WA	1	6A003	428/2009	WA
		Telekomprodukter				IR-kamera		
		Frekvensomvandlare						
		Kemskyddsdräkt						
		Kolfiber						
		Telekomprodukter(informationssäkerhet)						
		Värmeväxlare						
Senegal	1	3A225	428/2009	NSG				
Serbien	3	3A225, 6A003	428/2009	NSG, WA				
		IR-kamera						
Singapore	25	1A004, IC010, 2B350, 3A001,	428/2009	AG, WA	4	5A002, 5D002, 6D002,	428/2009	WA
		Bioreaktor				Telekomprodukter(i		
		Kemskyddsdräkt				informationssäkerh		
		Kolfiber				et)		
		Telekomprodukter(informationssäkerhet)				Transponder		
		Pumpar				Radiobasstation		

Region/land	Civil slutanvändning			Militär slutanvändning						
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
		5A002, 5D002, 9A012	Värmeväxlare							
Sudan	3	5A002, 5D002	Telekomprodukter(information ssäkerhet)	428/2009	WA					
Sydafrika	34	1C107, 2B204, 2B350, 3A225, 4A005, 4D004,5A0 02, 5D002, 6A003	Elektroniska komponenter Frekvensomvandlare IR-kamera Rundstavar Telekomprodukter(information ssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG MTCR NSG WA					
Taiwan	50	1A004, 1C010, 2B204, 2B352, 2B350 3A225, 3C005,	Bioreaktor Centrifug Frekvensomvandlare IR-kamera Kemskyddsdräkt Kolfiber	428/2009	AG NSG WA					

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning					
	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal till- stånd	Produkt- kategori	Produkt	EUF	Regim
		4D004, 5A002, 5D002, 6A003	Pumpar Värmeväxlare Telekomprodukter(information ssäkerhet)							
Thailand	33	1A004, 1C010, 2B352, 2B350, 3A225, 5A002, 5D002	Frekvensomvandlare Kemskyddsdräkt Kolfiber Pumpar Telekomprodukter(information ssäkerhet) Värmeväxlare	428/2009	AG NSG WA					
Trinidad och Tobago	2	6A003	IR-kamera	428/2009	WA					
Tunisien	9	3A225, 9A012	Frekvensomvandlare Obemannad helikopter	428/2009	NSG WA					

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning			
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EUUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	EUUF	Regim
Turkiet	29	1C002, 2B350, 2B352, 3A001, 3A225, 3C005, 5A002, 5D002, 6A003	428/2009	AG NSG WA	3	3A001, 5A002, 6D002	428/2009	WA
		Frekvensomvandlare				Elektroniska komponenter		
		Kamerasystem				Telekomprodukter(i		
		Kolfiber				nformationssäkerh		
		Titanpulver				et)		
		Telekomprodukter(information				Trafikövervaknings		
		ssäkerhet)				system		
		Värmeväxlare						
Turkmenistan	1	5A002, 5D002	428/2009	WA				
		Telekomprodukter(information						
		ssäkerhet)						
Uganda	2	5A002	428/2009	WA				
		Telekomprodukter(information						
		ssäkerhet)						
Ukraina	11	2B350, 3A225, 4A005, 4D004, 5A002, 6A003	428/2009	AG NSG WA				
		Frekvensomvandlare						
		IR-kamera						
		Kamerasystem						
		Värmeväxlare						

Region/land	Civil slutanvändning				Militär slutanvändning					
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUUF	Regim
USA	2	1C010,	Kolfiber	428/2009	AG					
		2B350	Värmeväxlare							
Uzbekistan	1	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Vietnam	12	1C010	Frekvensomvandlare	428/2009	AG					
		2B350,	Kemskyddsdräkt							
		2B352,	Kolfiber							
		3A225,	Pumpar							
		5A002	Telekomprodukter(informationssäkerhet)							
Vitryssland	4	1A004,	Frekvensomvandlare	428/2009	NSG					
		3A225,	Kemskyddsdräkt							
		5A002,	Radiobasstation							
		5D002								

Lagen om krigsmateriel

Lagen (1992:1300) om krigsmateriel gäller dels materiel som är utformad för militärt bruk och som enligt regeringens föreskrifter utgör krigsmateriel, dels tekniskt stöd avseende sådan krigsmateriel. I förordningen (1992:1303) om krigsmateriel har regeringen närmare angivit vad som ska omfattas av lagens bestämmelser. Vad som utgör krigsmateriel enligt förordningen överensstämmer med EU:s gemensamma militära förteckning, med tre nationella tillägg. Därtill görs en indelning i krigsmateriel för strid och övrig krigsmateriel. Med krigsmateriel för strid avses materiel med en förstörelsebringande verkan, inklusive sikten för sådan materiel och materiel för eldledning. Som övrig krigsmateriel räknas vissa delar och komponenter till krigsmateriel för strid samt materiel som inte har direkt förstörelsebringande verkan i en stridssituation.

Enligt lagen om krigsmateriel gäller generella förbud mot tillverkning, tillhandahållande och utförelse av krigsmateriel samt för lämnande av tekniskt bistånd till någon utanför landet. För dessa verksamheter kan emellertid tillstånd beviljas.

Tillverkning definieras som framställning av sådan materiel eller delar därav som utgör krigsmateriel. Med tillhandahållande förstås i lagen försäljning, upplåtelse, utbudande mot vederlag, lån, gåva och förmedling. Svenska myndigheter, svenska företag samt personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige får inte heller utomlands bedriva verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel eller i ett enskilt fall till någon i utlandet tillhandahålla krigsmateriel som finns i utlandet. Även avtal som innebär upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrätt till någon i utlandet och avtal om att tillsammans med annan i utlandet utveckla krigsmateriel kräver tillstånd. Vidare krävs tillstånd, med vissa undantag, för att bedriva militärt inriktad utbildning.

För utförelse och lämnande av tekniskt bistånd finns tre olika sorters tillstånd; individuella, globala och generella. Individuella tillstånd avser en utförelse (som dock kan bestå av flera leveranser) till en mottagare. Ett globalt tillstånd ger en leverantör rätt att till en eller flera mottagare eller kategorier av mottagare i ett eller flera andra länder föra ut sådan krigsmateriel eller lämna sådant tekniskt bistånd som specificeras i tillståndet. Ett generellt tillstånd innebär att en leverantör direkt, utan att ansöka om tillstånd, kan föra ut sådan krigsmateriel eller lämna sådant tekniskt bistånd som specificeras i tillståndet. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har meddelat flera olika föreskrifter om generella tillstånd. Ett generellt tillstånd är således ett normbeslut som riktar sig till samtliga leverantörer som uppfyller de villkor som anges i tillståndet.

Från och med den 1 februari 1996 prövas frågor om tillstånd enligt lagen om krigsmateriel i första hand av ISP, utom i sådana fall där ett ärende bedöms vara av principiell betydelse eller annars av särskild vikt. Ärendet ska i sådant fall överlämnas till regeringen för avgörande.

Samråd ska ske med exportkontrollrådet innan beslut fattas i viktigare ärenden.

Den som har tillstånd att tillverka och tillhandahålla krigsmateriel står under tillsyn av ISP.

Lagen om krigsmateriel innehåller vidare ansvarsbestämmelser för den som bryter mot bestämmelserna i lagen.

I rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av produkter och teknik med dubbla användningsområden finns i vissa fall krav på exporttillstånd för produkter som inte ingår i begreppet krigsmateriel, men som hör samman med exporterad krigsmateriel.

Svenska riktlinjer för krigsmaterielexport och annan utlandssamverkan

Enligt 1 § andra stycket lagen om krigsmateriel får tillstånd enligt lagen lämnas endast om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. De närmare principerna för prövningen har lagts fast i regeringens praxis och kommit till uttryck i regeringens riktlinjer för krigsmaterielexport och annan utlandssamverkan som riksdagen godkänt (jfr prop. 1991/92:174 s. 41 f., prop. 1995/96:31 s. 23 f. och bet. 1992/93:UU1). Se riktlinjerna i fulltext nedan.

Övergripande kriterier och bedömningskriterier

Riktlinjerna uttolkas med brett parlamentariskt stöd och är vägledande för ISP vid prövningen av ärenden om tillstånd enligt lagen och förordningen om krigsmateriel.

Vid sidan av själva riktlinjerna beaktas också internationella åtaganden som Sverige har gjort och är bundna av. Det handlar i första rummet om EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) samt vapenexport och artiklarna 6 och 7 i FN:s vapenhandelsfördrag (*Arms Trade Treaty, ATT*), men kan även avse andra förpliktelser, t.ex. att inte exportera personminor enligt Ottawakonventionen.

Riktlinjerna är försedda med två övergripande kriterier för när tillstånd enligt lagen kan lämnas, nämligen dels att utlandssamverkan behövs för att tillgodose det svenska försvarets behov av materiel eller kunnande eller i övrigt är säkerhetspolitiskt önskvärd, dels att samverkan inte står i strid med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik. Dessa övergripande kriterier kan anses utgöra en precisering av 1 § andra stycket lagen om krigsmateriel.

I riktlinjerna preciseras också de faktorer som bör beaktas i samband med prövningen av ett enskilt ärende. Ett grundkrav är att alla för ärendet betydelsefulla omständigheter ska beaktas, oavsett om de uttryckligen anges i riktlinjerna eller ej. Dessa bedömningskriterier tillämpas också på samverkan med person eller företag i utlandet avseende utveckling eller tillverkning av krigsmateriel.

Riktlinjerna framhåller särskilt den vikt som vid den utrikespolitiska bedömningen av varje utförelärende ska fästas vid respekten för mänskliga rättigheter i mottagarlandet. Situationen i mottagarlandet vad gäller mänskliga rättigheter ska alltid vägas in, även i de fall då det är

fråga om materiel som i sig inte kan användas för att kränka mänskliga rättigheter.

Skr. 2017/18:114
Bilaga 3

Ovillkorliga hinder för export

Riktlinjerna anger tre typer av ovillkorliga hinder som, om de inträffar, anses omöjliggöra export. De tre är; beslut av FN:s säkerhetsråd, internationella överenskommelser som Sverige biträtt (t.ex. EU-sanktioner) samt exportstopp som påbjuds enligt de folkrättsliga reglerna om export från neutral stat under krig.

Krigsmateriel för strid och övrig krigsmateriel

Krigsmaterielbegreppet breddades år 1993 till att även omfatta viss materiel med civil eller delvis civil användning. Utvidningen av begreppet ledde till att export som tidigare varit oreglerad kom att bli föremål för politisk prövning och inkluderas i krigsmaterielexportstatistiken. Breddningen åtföljdes av en indelning av krigsmateriel i två kategorier för vilka uppställts delvis olika riktlinjer för utförsel.

För kategorin krigsmateriel för strid (KS) gäller att tillstånd till export inte bör ges till en stat som befinner sig i väpnad konflikt med annan stat, en stat som är invecklad i internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller en stat som har inre väpnade oroligheter. Ett tillstånd bör återkallas om den mottagande staten kommer i väpnad konflikt eller inre väpnade oroligheter. Ett återkallande av tillstånd kan emellertid underlåtas om det är förenligt med folkrätten och målen och principerna för den svenska utrikespolitiken. Utförseltillstånd bör heller inte ges till en stat där det förekommer omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Detta är samma krav som tillämpades före år 1993, med den skillnaden att förekomsten av kränkningar av de mänskliga rättigheterna tidigare endast behövde beaktas om materielen i sig kunde användas för att kränka de mänskliga rättigheterna. För utförsel av övrig krigsmateriel (ÖK), som i stor utsträckning omfattar produkter som före år 1993 inte betraktades som krigsmateriel (exempelvis spaningsradaranläggningar eller simulatorer för utbildningsändamål), gäller att utförseltillstånd bör beviljas till länder som inte befinner sig i väpnad konflikt med någon annan stat, som inte har inre väpnade oroligheter eller där det inte förekommer omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Risk för väpnad konflikt utgör således inte ett särskilt kriterium i bedömningen avseende utförsel av övrig krigsmateriel.

De skilda riktlinjerna för krigsmateriel för strid respektive övrig krigsmateriel innebär att en större länderkrets kan komma i fråga som mottagare av övrig krigsmateriel, dvs. icke förstörelsebringande materiel, än för krigsmateriel för strid.

Följdleveranser och "svensk identitet"

När det gäller följdleveranser anger riktlinjerna att "tillstånd bör ges till utförsel av reservdelar till tidigare, med vederbörligt tillstånd exporterad krigsmateriel, om inte ovillkorligt hinder möter. Detsamma bör gälla andra leveranser, t.ex. av ammunition, som har samband med tidigare utförsel eller där det annars vore oskäligt att inte ge tillstånd".

När det gäller samarbete med utländsk part gäller att export till tredje land bör bedömas i enlighet med de svenska riktlinjerna om produkten har övervägande svensk identitet. Om produkten har övervägande utländsk identitet, eller om det föreligger ett starkt svenskt försvarspolitiskt intresse av samarbetet, kan samarbetslandets regler om utförsel tillämpas.

De svenska riktlinjerna i fulltext (prop. 1991/92:174 s. 41 f.)

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel, eller till annan samverkan med någon i utlandet avseende krigsmateriel, bör medges endast om sådan utförsel eller samverkan

- bedöms erforderlig för att tillgodose det svenska försvarets behov av materiel eller kunnande eller i övrigt är säkerhetspolitiskt önskvärd, samt
- inte står i strid med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik.

Vid prövningen av ett tillståndsärende ankommer det på ISP att göra en totalbedömning av alla för ärendet betydelsefulla omständigheter med utgångspunkt från de nyss angivna grundläggande principerna.

Utrikespolitiska hinder föreligger inte i fråga om samverkan med eller export till de nordiska länderna och de traditionellt neutrala länderna i Europa. Samverkan med dessa länder får i princip anses stå i överensstämmelse med Sveriges säkerhetspolitik. I takt med att samarbetet med övriga länder inom de Europeiska Gemenskaperna byggs ut, bör samma principer för utlandssamverkan och export tillämpas i fråga om dessa länder.

Tillstånd får endast avse stat, statlig myndighet eller av staten auktoriserad mottagare; vidare bör vid utförsel av materiel ett slutanvändarintyg eller ett intyg om egen tillverkning (bearbetningsintyg) föreligga. En stat som trots åtagande gentemot den svenska regeringen har tillåtit eller underlåtit att förhindra vidareexport av svensk krigsmateriel ska i princip inte komma i fråga som mottagare av sådan materiel från Sverige så länge omständigheterna kvarstår.

Tillstånd till utförsel eller annan utlandssamverkan enligt krigsmateriellagen ska inte beviljas om det skulle strida mot internationell överenskommelse som Sverige har biträtt, mot beslut av FN:s säkerhetsråd eller mot folkrättsliga regler om export från neutral stat under krig (ovillkorliga hinder).

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel, eller annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel, bör inte lämnas om det avser stat där omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer. Respekt för mänskliga rättigheter är ett centralt villkor för att tillstånd ska beviljas.

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel för strid, eller till annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel för strid eller övrig krigsmateriel, bör inte beviljas om det avser stat som befinner sig i väpnad konflikt med annan stat, oavsett om krigsförklaring har avgetts

eller ej, stat som är invecklad i internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller stat som har inre väpnade oroligheter.

Tillstånd bör ges till utförsel av materiel som klassificerats som övrig krigsmateriel, förutsatt att mottagarlandet inte befinner sig i väpnad konflikt med annan stat eller har inre väpnade oroligheter, eller det i landet förekommer omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter och om inte ovillkorligt hinder möter.

Ett meddelat tillstånd till utförsel bör återkallas, förutom vid ovillkorliga exporthinder, om den mottagande staten kommer i väpnad konflikt med annan stat eller får inre väpnade oroligheter. Undantagsvis bör, i de två senare fallen, återkallande av tillstånd kunna underlåtas om det är förenligt med de folkrättsliga reglerna och med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik.

Tillstånd bör ges till utförsel av reservdelar till tidigare, med vederbörligt tillstånd exporterad krigsmateriel, om inte ovillkorligt hinder möter. Detsamma bör gälla andra leveranser, t.ex. av ammunition, som har samband med tidigare utförsel eller där det annars vore oskäligt att inte ge tillstånd.

Vad särskilt angår avtal med utländsk part om gemensam utveckling eller tillverkning av krigsmateriel ska tillståndsbedömningen utgå från de angivna grundläggande kriterierna. Utförsel till samarbetslandet, som följer av avtalet, bör medges om inte ovillkorligt hinder uppstår. Om ett samarbetsavtal med utländsk part förutsätter export från samarbetslandet till tredje land bör fråga om sådan export, i den mån slutprodukten i fråga har en övervägande svensk identitet, bedömas i enlighet med riktlinjerna för sådan export från Sverige.

Beträffande materiel som har övervägande utländsk identitet bör export från samarbetslandet till tredje land medges inom ramen för samarbetslandets exportregler. Föreligger ett starkt svenskt försvarspolitiskt intresse av att samarbetet kommer till stånd, och det är en förutsättning från samarbetspartnerns sida att viss utförsel får ske från samarbetslandet kan efter omständigheterna export till tredje land även i övrigt medges inom ramen för samarbetslandets exportregler.

När det gäller mer omfattande och för Sverige viktigare utlandssamverkan på krigsmaterielområdet bör en regeringsöverenskommelse träffas mellan Sverige och samverkanslandet. Innan överenskommelser av detta slag ingås, bör utrikesnämnden höras.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 av den 14 mars 2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition.

Den 30 september 2013 trädde förordningen (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition samt vissa ändringar i förordningen (1992:1303) om krigsmateriel i kraft.

Förordningen och ändringarna i krigsmaterieförordningen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 258/2012 av den 14 mars 2012 som reglerar tillstånd att exportera civila skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition utanför EU samt vissa import- och transiteringsåtgärder vid sådan export. Förteckning över de skjutvapen, delar och väsentliga delar till skjutvapen och ammunition som är under kontroll framgår av en bilaga till förordning 258/2012.

ISP är tillståndsmyndighet för ärenden enligt förordningen.

Rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av produkter och teknik med dubbla användningsområden

Gemensam EU-lagstiftning

Rådet antog år 2009 rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden (omarbetning). Förordningen trädde i kraft den 27 augusti 2009 och ersatte en EU förordning från år 2000, rådets förordning (EG) nr 1334/2000. Till skillnad från de internationella exportkontrollregimerna är förordningen juridiskt bindande för Sverige, liksom för alla andra EU-stater. Syftet är att så långt möjligt etablera fri rörlighet för kontrollerade produkter inom den inre marknaden samtidigt som de olika nationella systemen för kontroll av export till tredjeland stärks och harmoniseras.

Förordningen förenar medlemsstaternas åtaganden inom ramen för de internationella exportkontrollregimerna med friast möjliga rörlighet av varor inom den inre marknaden. Utvecklingen inom regimerna beaktas genom återkommande ändringar och uppdateringar av produktlistorna till förordningen. Förordningens medföljande bilagor beslutas inom ramen för gemenskapssamarbetet i första pelaren, vilket innebär att de får direkt verkan på det nationella planet. Bilagorna ska enligt förordningen uppdateras varje år.

Bedömningen i tillståndsärenden har underlättats genom att förordningen inkluderar gemensamma kriterier som medlemsstaterna har att beakta vid sin prövning. Tillstånd beviljas dock nationellt, se nedan. Vidare finns ett generellt gemenskapstillstånd för export av vissa produkter till vissa angivna tredjeländer. Denna tillståndstyp har förenklat arbetet för de exporterande företagen genom att ett och samma tillstånd kan återopas oavsett var utförelsen från EU äger rum. Detta har även lett till en ökad samsyn inom EU när det gäller denna typ av export.

Svensk lagstiftning

I Sverige kompletteras EU-förordningen av lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, samt förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 2001.

Till skillnad från vad som gäller för krigsmateriellagstiftningen, där utförelsetillstånd utgör undantag från ett generellt exportförbud, är

förhållandet det omvända under regelverket för kontroll av produkter med dubbla användningsområden. Här är utgångspunkten att utförseltillstånd ska ges såvida det inte strider mot utrikes- eller säkerhetsintressen såsom dessa beskrivs i EU-förordningen.

För export, överföring och tillhandahållande av förmedlingstjänster av produkter med dubbla användningsområden krävs det tillstånd. Tillståndsgivande myndighet är ISP. När det gäller kärnämnen och material m.m. i kategori 0 i bilaga I till EU-förordningen är det emellertid SSM som meddelar tillstånd.

Lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd saknar liksom sin föregångare särskilda bestämmelser om möjligheten att få förhandsbesked om huruvida ett utförseltillstånd kommer att ges vid en eventuell export av produkter med dubbla användningsområden till en specifik destination. En praxis har emellertid utvecklats med innebörden att ISP ger företag förhandsbesked.

Generalklausulen – en uppsamlingsbestämmelse (catch-all)

Enligt artikel 4 i rådets förordning (EG) nr 428/2009 kan tillstånd krävas för export av produkter som inte är angivna i bilagorna till rådsförordningen (s.k. icke-listade produkter) om exportören har informerats av svenska myndigheter att produkten helt eller delvis är eller kan vara avsedd att användas i samband med produktion m.m. av massförstörelsevapen eller missiler som är kapabla att bära sådana vapen. Generalklausulen har tillkommit som en uppsamlingsbestämmelse för att se till att syftet med regleringen inte kringgås på grund av att produktlistorna sällan kan vara heltäckande med anledning av den snabba teknologiska utvecklingen.

För att generalklausulen ska vara tillämplig krävs att exportören har blivit informerad av svenska myndigheter om produktens användningsområde. Exportören är emellertid även skyldig att upplysa svenska myndigheter om exportören är medveten om att en produkt helt eller delvis är avsedd för sådan användning som regleras i förordningens artikel 4.1–4.3 i EU-förordningen. ISP eller SSM ska då avgöra om tillstånd ska krävas för exporten.

Generalklausulen innefattar även särskilda krav på tillstånd i vissa fall för export relaterad till militär slutanvändning eller krigsmateriel, eller för export av icke-listade produkter som är eller kan vara avsedda för militär slutanvändning i ett land som omfattas av ett FN-, EU- eller OSSE-embargo, samt för icke-listade produkter som är, eller kan vara, avsedda att användas som delar eller som komponenter till krigsmateriel som olovligen har exporterats.

Förklaringar

Avslag (denial). Ett negativt myndighetsbeslut när någon ansöker om tillstånd till export av krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden till ett visst land. En medlem i en multilateral exportkontrollregim förväntas informera de övriga medlemmarna om det negativa beslutet. Enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 ska de behöriga myndigheterna i EU-staterna informera varandra och kommissionen om avslag.

Exportkontrollregimer. Zanggerkommittéen (ZC), Nuclear Suppliers Group (NSG), Australiengruppen (AG), Wassenaar-arrangemanget (WA) samt Missilteknologikontrollregimen (MTCR). Syftet med dessa internationella regimer är att de ska identifiera varor och teknologier som bör underställas exportkontroll, harmonisera exportkontrollen och utbyta information om spridningsrisker samt främja icke-spridning i kontakter med länder utanför regimerna.

Generalklausulen (catch-all). Begreppet avser möjligheten till exportkontroll av sådana produkter med dubbla användningsområden som inte finns upptagna på kontrollistorna. En exportör ska underrätta exportkontrollmyndigheten om myndigheten informerat denne om att den produkt som man vill exportera kan vara avsedd för produktion m.m. av massförstörelsevapen. Myndigheten beslutar om det är lämpligt att kräva tillstånd för exporten. Detsamma gäller om exportören känner till att produkten är avsedd för produktion m.m. av sådana vapen.

Icke-spridning. Åtgärder som nationellt och på det internationella planet vidtas för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen. Främst har detta tagit sig uttryck i internationella avtal samt genom samverkan i flera exportkontrollregimer.

Immateriella överföringar. Överföring av programvara eller teknik, med hjälp av elektroniska medier samt från person till person från ett land till ett annat.

Massförstörelsevapen. Kärnvapen samt biologiska och kemiska vapen. Även vissa vapenbärare som exempelvis ballistiska missiler med lång räckvidd samt kryssningsmissiler inkluderas i icke-spridningsarbetet rörande massförstörelsevapen.

No-undercut. Då ett avslag utfärdats förväntas de övriga medlemmarna inom den berörda internationella exportkontrollregimen konsultera den stat som har utfärdat avslaget om de avser att besluta om utförseltillstånd för en motsvarande transaktion. Syftet med detta är att motverka att den förvägrade köparen vänder sig till ett annat land samt att undvika

konkurrenssnedvridande effekter av olika länders exportkontroll. Enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 ska de behöriga myndigheterna i EU-staterna informera varandra och kommissionen om avslag. Skr. 2017/18:114
Bilaga 4

Outreach. Informationsverksamhet och stöd till stater, myndigheter, företag m.fl. i exportkontrollsammanhang.

Utförseltillstånd. Enligt 6 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel får krigsmateriel inte föras ut ur landet utan tillstånd, om inte annat följer av lagen eller annan författning. Ett företag ansöker om utförseltillstånd för det belopp som i ett kontrakt överenskommit med ett visst land. Leveransen pågår sedan oftast under flera år och inleds sällan det år som kontraktet har slutits. Utförseltillstånd är därför inte detsamma som en faktisk leverans utan visar endast hur stora order avseende kontrollerade produkter som svenska företag fått på den internationella marknaden ett visst år.

Förkortningar

AG	Australia Group
ASD	AeroSpace and Defence Industries Association of Europe
ATT	Arms Trade Treaty
BTWC	The Biological and Toxic Weapons Convention
CARD	Coordinated Annual Review on Defence
CBW	Chemical and Biological Weapons (Kemiska och biologiska vapen)
Coarm	Council Working Group on Conventional Arms Export
COCOM	Coordinating Committee on Multilateral Exports Controls
Conop	Council Working Group on Non-Proliferation
CWC	Chemical Weapons Convention
EDA	European Defence Agency
EDF	European Defence Fund
EDIDP	European Defence Industrial Development Programme
EG	Europeiska gemenskapen
EKR	Exportkontrollrådet
EU	Europeiska Unionen
FA	Framework agreement
FMV	Försvarets materielverk
FN	Förenta Nationerna
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
FRA	Försvarets radioanstalt
FXM	Försvarexportmyndigheten
GTRI	Global Threat Reduction Initiative
GUSP	EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik
IAEA	Internationella atomenergiorganet
ISP	Inspektionen för strategiska produkter
JCPoA	Joint Comprehensive Plan of Action
KS	Krigsmateriel för strid
LoI	Letter of Intent
MANPADS	Man-Portable Air Defence Systems
ML	Militär lista
MTCR	Missile Technology Control Regime
Must	Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
Nato	North Atlantic Treaty Organization
NETTEM	New and Evolving Technologies Technical Experts Meeting
NL	Nationella tillägg i förekommande fall
Nordefco	Nordic Defence Cooperation
NPT	Non-proliferation treaty

NSG	Nuclear Suppliers Group	Skr. 2017/18:114
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development	Bilaga 5
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa	
Pesco	Permanent Structured Cooperation	
PDA	Produkter med dubbla användningsområden	
PGU	Politik för global utveckling	
PSI	Proliferation Security Initiative	
SALW	Small arms and light weapons	
SCB	Statistiska centralbyrån	
Sipri	Stockholm International Peace Research Institute	
SOFF	Säkerhets- och Försvarsföretagen	
SSM	Strålsäkerhetsmyndigheten	
Säpo	Säkerhetspolisen	
SÖ	Sveriges internationella överenskommelser	
TI	Transparency International	
TVR	Teknisk-vetenskapliga rådet	
UNODA	United Nations Office for Disarmament Affairs	
WA	Wassenaar Arrangement	
WPDU	Working Party on Dual-Use Goods	
ZC	Zangger Committee	
ÖK	Övrig krigsmateriel	

Vägledning till andra källor

Källhänvisning i alfabetisk ordning

Australiengruppen: www.australiagroup.net

Europaparlamentet: www.europarl.europa.eu

Europeiska unionens råd: www.consilium.eu

Europeiska unionen: www.europa.eu

Exportkontrollrådet: www.isp.se/om-isp/vara-rad/exportkontrollradet

Förenta Nationerna: www.un.org

International Atomic Energy Agency: www.iaea.org

Inspektionen för strategiska produkter: www.isp.se

Missilteknologikontrollregimen: www.mtcr.info

Nuclear Suppliers Group: www.nuclearsuppliersgroup.org

Organization for the Prohibition of Chemical Weapons: www.opcw.org

Organization for Security and Co-operation in Europe: www.osce.org

Stockholm International Peace Research Institute: www.sipri.org

Strålsäkerhetsmyndigheten: www.ssm.se

Sveriges Exportkontrollförening: www.exportkontrollforeningen.se

Utrikesdepartementet: www.ud.se

Wassenaar-arrangemanget: www.wassenaar.org

Zanggerkommittén: www.zanggercommittee.org

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, M Johansson, Baylan, Hallengren, Bucht, Hultqvist, Hellmark Knutsson, Bolund, Bah Kuhnke, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Skog, Ekström, Fritzon, Eneroth

Föredragande: statsrådet M Johansson

Regeringen beslutar skrivelse 2017/18:114 Strategisk exportkontroll 2017 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

